

Inspectie van het Onderwijs
*Ministerie van Onderwijs, Cultuur en
Wetenschap*

LANDELIJK RAPPORT GEMEENTELIJK TOEZICHT KINDEROPVANG 2013/2014

november 2014

Voorwoord

Ieder jaar geeft de Inspectie van het Onderwijs (verder: de inspectie) een landelijk beeld van toezicht op en handhaving van de kwaliteit van kinderopvang en peuterspeelzalen door gemeenten. Dit jaar kan de inspectie voor het eerst breder rapporteren. Die bredere rapportage levert meer inzicht op in de uitvoering van het gemeentelijk toezicht en biedt opvallende resultaten. In de komende jaren wil de inspectie het rapport verder verbreden en mogelijke verklaringen geven voor die resultaten. De inspectie hoopt dat mede door dit rapport de gemeenten en GGD'en nog meer bestaande praktijk situaties met elkaar uitwisselen en vragen stellen over beider eigen uitvoering. Dat kan helpen om het uitvoerend proces verder te optimaliseren.

Dit rapport brengt door het gebruik van nieuwe informatiebronnen ook beleidsrelevante zaken in beeld. Deze informatie is van belang voor de verdere verbetering van de kwaliteit van het gemeentelijk toezicht op de kinderopvang, en biedt inzicht in het niveau van de kwaliteit in de kinderopvang. Voorbeelden hiervan zijn overzichten per GGD-regio en de scores in de verschillende domeinen.

De nieuwe informatiebronnen zijn de landelijke uitvoeringssystemen GIR en LRKP van de gemeenten en GGD'en. De gemeenten zijn wettelijk verplicht het LRKP actueel en volledig op orde te houden. Het gebruik van de GIR is niet verplicht. Hierdoor benutten nog niet alle gemeenten de mogelijkheden van de GIR. Het aantal gemeenten dat op dit moment in de GIR registreert, is ruim voldoende voor de inspectie om op basis van deze data een landelijk beeld te geven.

De inspectie verwacht dat de aanvullende gebruikersmogelijkheden van de GIR ook voor de gemeenten en GGD'en een blijvende stimulans bieden om nóg meer uitvoeringsinformatie in de systemen op te slaan. De GIR biedt de gemeenten en GGD'en namelijk steeds meer ondersteuning in de uitvoering van hun taken. Zo bestaat er sinds de zomer van 2014 de mogelijkheid om planningsinformatie te ontsluiten.

Een belangrijk resultaat uit dit rapport is dat meer dan 60 procent van de opvangvoorzieningen voldoet aan de kwaliteitseisen. Dit is weliswaar een stijging in vergelijking met voorgaande jaren, maar de houders hebben hier nog wel stappen in te maken.

Gemeenten verbeterden de uitvoering van de jaarlijkse inspecties. In 2013 is 92 procent van alle wettelijke verplichte inspecties uitgevoerd. Ook ondernemen gemeenten frequentelijk handhavingsacties op door de GGD geconstateerde tekortkomingen. Opvallend is wel dat gemeenten relatief vaak onderbouwd geen handhaving inzetten. De inspectie wil dit in 2015 nader onderzoeken.

De hoofdinspecteur,

Arnold Jonk
november 2014

Inhoud

Samenvatting

1 Inleiding 6

- 1.1 Inleiding 6
- 1.2 Toezicht en handhaving kinderopvang 6

2 Kinderopvang in Nederland en de uitvoeringstaak register 8

- 2.1 Inleiding 8
- 2.2 Kinderopvang in Nederland 8
- 2.3 Juiste, volledige en geactualiseerde informatie in het LRKP 11

3 Tijdigheid van de aanvragen 12

- 3.1 Inleiding 12
- 3.2 Tijdige afhandeling van de aanvragen 13

4 Uitvoering reguliere inspecties 15

- 4.1 Inleiding 15
- 4.2 Verplichte jaarlijkse onderzoeken en onderzoeken nieuwe voorzieningen 15
- 4.3 Verplichte jaarlijkse onderzoeken en onderzoeken nieuwe voorzieningen 17
- 4.4 Aangekondigde of niet-aangekondigde onderzoeken 18
- 4.5 Doorlooptijd van reguliere inspecties 19

5 Tekortkomingen en handhavingsadviezen 21

- 5.1 Inleiding 21
- 5.2 Tekortkomingen en handhavingsadviezen 21
- 5.3 Domeinscores reguliere inspecties 22

6 Incidenteel onderzoek bij kinderopvangvoorzieningen 24

- 6.1 Inleiding 24
- 6.2 Uitkomsten incidentele onderzoeken 24

7 Handhaving 26

8 Nader onderzoek bij kinderopvangvoorzieningen 27

- 8.1 Inleiding 27
- 8.2 Uitkomsten nader onderzoeken 27

9 Uitvoering toezicht Kinderopvang inspectie 29

- 9.1 Regulier toezicht 29
- 9.2 Signalen 30

Bijlage I - Methodologische verantwoording resultaten Landelijk rapport 31

Bijlage II - Korte beschrijving van de domeinen 34

Bijlage III - Beeld van verschillende domeinen kdv, bso 35

Bijlage IV - Handreiking bedrijfsvoering voor betere samenwerking tussen gemeente en GGD 37

Samenvatting

Gemeenten zijn verantwoordelijk voor het toezicht op en de handhaving van de kwaliteit van de kinderopvang en de peuterspeelzalen. De GGD'en voeren in opdracht van de gemeenten het toezicht daadwerkelijk uit. Zij doen dat op basis van landelijk gestandaardiseerde criteria en werkwijzen. De Inspectie van het Onderwijs (verder: de inspectie) is door de verantwoordelijke minister van Sociale Zaken en Werkgelegenheid (SZW) aangewezen om interbestuurlijk toezicht uit te oefenen op de wettelijke taken van de gemeenten ten aanzien van haar taken inzake de kinderopvang en peuterspeelzalen. Hierover rapporteert de inspectie jaarlijks. Daarmee geeft zij inzicht in de kwaliteit van het toezicht en de handhaving door gemeenten.

Dit jaar wordt voor het eerst informatie uit de bronnen Landelijk Register Kinderopvang en Peuterspeelzalen (LRKP) en Gemeenschappelijke Inspectie Ruimte (GIR) benut. Hierdoor kan de inspectie verdiepende maar ook beleidsrelevante informatie bieden en uitgebreider rapporteren. Een nadeel is dat de vergelijkbaarheid met voorgaande jaren beperkt is.

De informatie uit deze bronnen kleurt de uitvoering van het toezicht nader in, ook in relatie tot de kwaliteit van de voorzieningen. Om resultaten beter te kunnen duiden, vragen uitkomsten en verschillen tussen de GGD-regio's om verdiepend onderzoek. De resultaten kunnen benchmarkinformatie opleveren, waarmee de kwaliteit van de uitvoering van toezicht en handhaving verder verbeterd kan worden. De inspectie wil resultaten volgend jaar nader verklaren, waardoor meer inzicht ontstaat in bijvoorbeeld de verschillen tussen de GGD'en, 'recidive in overtredingen' en de effectiviteit van handhavingsinstrumenten om de kwaliteit van de opvangvoorzieningen te verbeteren. Daarnaast zal de bruikbaarheid van de beschikbare informatie uit het LRKP en GIR verder onderzocht worden om de toepassing ervan te optimaliseren. De informatie in dit rapport geeft een beeld van wat gemeenten en GGD'en in de systemen hebben vastgelegd.

A. De uitvoering van de registertaak is onder controle

Gemeenten moeten zorgdragen voor een juiste, volledige en actuele gegevensverwerking in het LRKP. Uit de jaarverslagen van de gemeenten volgt dat bij 15 procent van de gemeenten niet alle mutaties tijdig en juist zijn verwerkt. Het gaat om een beperkt aantal administratieve fouten per gemeente, waarvan de meesten fouten snel opgelost konden worden. Gezien het hoge aantal mutaties en het beperkt aantal tekortkomingen is de registertaak onder controle. Het aantal kinderopvang voorzieningen is in 2013 met 11 procent gedaald ten opzichte van 2012. Het aantal beschikbare kindplaatsen is in die periode met 10 procent gedaald. Er waren veel inschrijvingen (17 procent) en uitschrijvingen (23 procent) van kinderopvangvoorzieningen gedurende het kalenderjaar 2013. Dit geldt in het bijzonder voor gastouders, waarbij het aantal in- en uitschrijvingen 45 procent was gedurende het kalenderjaar.

B. Afhandeling van nieuwe aanvragen is onder controle

Gemeenten dienen de nieuwe aanvragen van kinderopvangvoorzieningen binnen tien weken af te handelen. Uit de systemen volgt dat de gemeenten met ruim 90 procent tijdige afhandelingen de taak in algemene zin onder controle hebben. Voor de kinderdagverblijven, buitenschoolse opvang en peuterspeelzalen stijgt het aantal aanvragen van nieuwe kinderopvangvoorzieningen aan het eind van het school- en kalenderjaar. De aanvragen voor gastouders zijn evenredig over het jaar

verdeeld. Bij gastouderbureaus vinden de meeste aanvragen in de eerste maanden van het kalenderjaar plaats.

C. De uitvoering van het aantal inspecties is verbeterd

Naast alle nieuwe voorzieningen, zijn gemeenten verplicht alle bestaande voorzieningen kinderdagverblijf (kdv), buitenschoolse opvang (bso), gastouderbureau (gob) en peuterspeelzaal (psz) en minimaal 5 procent van de gastouders jaarlijks door de GGD te laten onderzoeken.

In totaal is in 2013 bij kdv, bso, gob en psz 92 procent van de wettelijk verplichte inspecties uitgevoerd. Dit is een goede score ten opzichte van verslagjaar 2012 (86 procent).

In 2013 heeft bij ruim 12 procent van de bestaande gastouders een jaarlijks onderzoek plaatsgevonden. Gemeenten hebben 93 procent van alle nieuwe gastouders onderzocht, dit blijft enigszins achter bij de onderzoeken na exploitatie van de andere typen kinderopvangvoorzieningen (99 procent).

Onafhankelijk van het type opvang wordt bij 94 procent van alle inspecties het rapport binnen de voorgeschreven termijn van negen weken afgerond.

In totaal vindt 77 procent van de reguliere inspecties bij kdv-, bso- en psz-voorzieningen onaangekondigd plaats.

D. Kwaliteit voorzieningen is nog niet op orde, maar wel verbeterd

In totaal krijgt meer dan 60 procent van de onderzochte kinderopvangvoorzieningen van de GGD het advies om niet te handhaven. Deze voorzieningen voldoen hiermee aan de gestelde kwaliteitseisen. Dit is een hoger percentage ten opzichte van voorgaande jaren (2010-2012: 45-50 procent).

Bij ongeveer een derde van de bso- en gob-voorzieningen wordt een handhavingsadvies gegeven. Voor psz- en kdv-voorzieningen ligt dit percentage aanmerkelijk hoger, respectievelijk 46 en 41 procent.

Van alle domeinen waarop de GGD controleert, worden de meeste tekortkomingen geconstateerd in de domeinen 'ouders/ouderrecht' (28 procent) en 'veiligheid/gezondheid' (23 procent). Tekortkomingen komen het minst voor bij het domein 'accommodatie en inrichting' (6 procent).

Bij 24 procent van de ruim duizend uitgevoerde incidentele onderzoeken heeft de GGD tekortkomingen geconstateerd.

E. Veel handhavingsacties ingezet door gemeenten, bijna een derde van de tekortkomingen nog niet opgelost na ingezette handhaving

Gemeenten dienen actie te ondernemen op door de GGD geconstateerde tekortkomingen. Na uitvoering van een onderzoek door de GGD volgt in 39 procent een handhavingsadvies.

Bij 94 procent van deze adviezen onderneemt de gemeente actie.

Bij 36 procent daarvan krijgt de houder van de voorziening een aanwijzing, bij 18 procent krijgt de houder een waarschuwing.

Bij bijna een derde van de handhavingsadviezen besluit de gemeente niet te handhaven. Gemeenten hebben de vrijheid om beargumenteerd van handhaving af te zien, bijvoorbeeld als de houder failliet is gegaan, de locatie is opgeheven of de overtreding inmiddels is beëindigd. Gezien het hoge percentage waarbij de gemeente niet handhaaft, wil de inspectie in 2015 inzicht in de achtergronden hiervan krijgen.

Na de handhavingsactie laten de gemeenten een nader onderzoek (herinspectie) door de GGD uitvoeren om te beoordelen of de tekortkomingen inmiddels zijn opgelost. Bij bijna een derde van de uitgevoerde nadere onderzoeken volgt een nieuw handhavingsadvies van de GGD.

1 Inleiding

1.1 Inleiding

Gemeenten zijn verantwoordelijk voor het toezicht op en de handhaving van de kwaliteit van de kinderopvang en de peuterspeelzalen. De GGD'en voeren in opdracht van de gemeenten het toezicht daadwerkelijk uit. Zij doen dat op basis van landelijk gestandaardiseerde criteria en werkwijzen.

De Inspectie van het Onderwijs (verder: de inspectie) is door de verantwoordelijke minister van Sociale Zaken en Werkgelegenheid (SZW) aangewezen om interbestuurlijk toezicht uit te oefenen op de wettelijke taken van gemeenten ten aanzien van haar taken inzake de kinderopvang en peuterspeelzalen. Hierover rapporteert de inspectie jaarlijks. Daarmee geeft zij inzicht in de kwaliteit van het uitgevoerde toezicht en de handhaving door gemeenten. Dit rapport gaat hierop in en betreft het verslagjaar 2013. Daarnaast wordt dit jaar verdiepende en beleidsrelevante informatie gerapporteerd. Dit is mogelijk omdat de inspectie voor het eerst gebruik kan maken van de gegevens uit de administratieve systemen die gemeenten en GGD'en gebruiken bij hun toezicht- en handhavingstaken.

1.2 Toezicht en handhaving kinderopvang

Toezicht en handhaving

De GGD'en die in opdracht van de gemeenten de inspecties bij de kinderopvang en peuterspeelzalen uitvoeren, rapporteren hierover aan de gemeenten. Zij geven naar aanleiding van hun bevindingen advies om wel of niet tot handhaving over te gaan. Gemeenten kunnen vervolgens handhavingsmaatregelen opleggen aan houders die de regels niet naleven. Deze handhaving geschiedt, indien aanwezig, op basis van gemeentelijk handhavingsbeleid¹.

Vanuit de verantwoordelijkheid voor het gehele stelsel van kinderopvang, scheidt de minister van SZW landelijke kaders en randvoorwaarden voor het toezicht en de handhaving.

Vastlegging uitvoeringsgegevens toezicht en handhaving

Gemeenten zijn wettelijk verplicht om in het Landelijk Register Kinderopvang en Peuterspeelzalen (LRKP) bij te houden welke kinderopvangvoorzieningen binnen de gemeente geregistreerd zijn. Registratie is noodzakelijk voor ouders, omdat alleen voorzieningen die geregistreerd zijn in het LRKP, recht kunnen geven op de kinderopvangtoeslag van de Belastingdienst. Voor gemeenten en GGD'en is het LRKP belangrijk omdat alle voorzieningen die in het LRKP zijn opgenomen object van toezicht zijn.

De GGD'en leggen de uitkomst van hun inspectiebezoeken vast in een rapport en geven aan de gemeente een advies om al dan niet over te gaan tot handhaving. Deze inspectierapporten worden ingeboekt en opgeslagen in het digitale uitvoeringssysteem, de Gemeenschappelijke Inspectie Ruimte (GIR). Op basis van de inspectierapporten kunnen gemeenten besluiten om over te gaan tot handhaving indien de GGD een advies hiertoe heeft afgegeven. Gemeenten leggen deze acties vervolgens vast in de GIR. De GIR bestaat daarmee uit twee onderdelen. De inspectieactiviteiten zijn opgeslagen in GIR-Inspecteren (GIR-I) en de handavingsactiviteiten in GIR-Handhaven (GIR-H). De definitieve inspectierapporten worden opgeslagen in het LRKP.

¹ Gemeenten kunnen ook beargumenteerd afwijken van dit beleid.

Gegevensverzameling

De gegevens uit dit rapport vloeien voort uit de registratie van gemeenten en GGD'en in de administratieve systemen LRKP, GIR-I en GIR-H. Aangezien het gebruik van de GIR niet verplicht is, komt het voor dat niet alle activiteiten/gegevens actueel bijgehouden worden in de GIR. In 2013 werkten ongeveer 40 gemeenten niet met de GIR-H en één GGD niet met GIR-I. De handhavingsactiviteiten van deze gemeenten zijn daarom niet meegenomen in het beeld dat wordt gegeven over de handhaving in dit rapport.

De resultaten zoals vermeld in dit rapport zijn waar mogelijk getoetst op significantie.

De opgenomen tabellen en grafieken hebben betrekking op verschillende aspecten van de uitvoering, waarbij deze tabellen en grafieken kunnen verschillen in de typen opvang en soort onderzoek. Zo zijn bijvoorbeeld bij een aantal grafieken de gastouders buiten beschouwing gelaten. In veel gevallen heeft de informatie betrekking op enkel de reguliere inspecties. De selectiekeuze is ingegeven door ofwel de beschikbare data dan wel de relevantie van het type opvang en soort onderzoek om aspecten in beeld te brengen. In de titel van de tabel staat vermeld welke selectie heeft plaatsgevonden. De keuze in benaming 'kinderopvangvoorzieningen' (in plaats van 'locaties') is conform het 'Besluit register kinderopvang en peuterspeelzalen'.

Leeswijzer

De hoofdstukken 2 en 3 van het rapport gaan in op het aantal voorzieningen en de afhandeling van de aanvragen. Vervolgens worden in hoofdstuk 4 de uitkomsten van het aantal inspecties weergegeven, waarbij hoofdstuk 5 over de tekortkomingen rapporteert. Hoofdstuk 6 beschrijft de incidentele onderzoeken die uitgevoerd worden naar aanleiding van bijvoorbeeld een signaal. Hoofdstuk 7 gaat in op de handhaving en hoofdstuk 8 geeft inzicht in de nadere onderzoeken die worden uitgevoerd na een handhavingstraject.

2 Kinderopvang in Nederland en de uitvoeringstaak register

2.1 Inleiding

De Wet kinderopvang en kwaliteitseisen peuterspeelzalen verplicht gemeenten zorg te dragen voor juiste, volledige en actuele gegevensverwerking in het geautomatiseerde systeem LRKP. In 2010 is het LRKP geïmplementeerd en heeft dit systeem de decentrale gemeentelijke registers vervangen. Met de komst van het LRKP is de betrouwbaarheid van de registervoering sterk verbeterd. Hierdoor is dit register een goede informatiebron geworden om toezichtinformatie over kinderopvangvoorzieningen te ontsluiten.

Op basis van de registratie van locaties in het LRKP keert de Belastingdienst de kinderopvangtoeslagen uit. Mede hierdoor is het LRKP een belangrijke basis voor het terugdringen of opsporen van misbruik en oneigenlijk gebruik van toeslagen. Het LRKP vormt tevens een goede informatiebron voor ouders. Zij kunnen in het LRKP zien welke kinderopvangvoorzieningen in hun gemeente aanwezig zijn en (via het GGD-inspectierapport) zien hoe de GGD oordeelt over de kwaliteit van de voorziening. Daarnaast biedt het register voor de houders van de kinderopvangvoorzieningen een aantal voordelen. Bij de keuze van een gemeente om een aanvraag voor een nieuwe voorziening te honoreren, biedt het LRKP actuele informatie over reeds bestaande voorzieningen en het aantal kindplaatsen.

2.2 Kinderopvang in Nederland

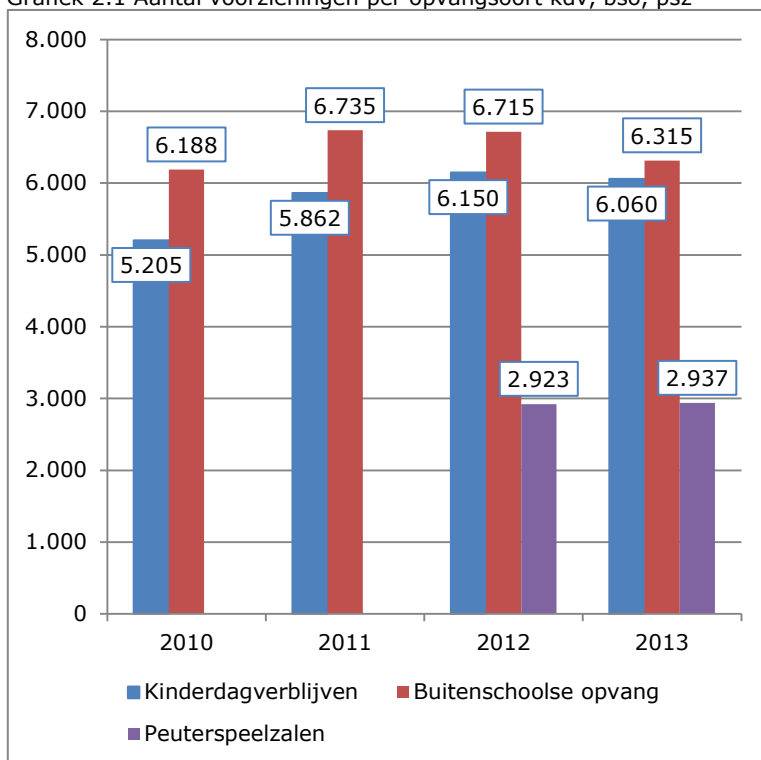
Kinderopvang in Nederland vindt eind 2013 plaats op 54.978 voorzieningen: kinderdagverblijven (kdv), peuterspeelzalen (psz), buitenschoolse opvangvoorzieningen (bso) en gastouderopvanglocaties (vgo) via gastouderbureaus (gob). Op de peildatum 31 december 2013 zijn er in Nederland 6.060 kinderdagverblijven, 2.937 peuterspeelzaalvoorzieningen, 6.315 voorzieningen voor buitenschoolse opvang en 39.666 gastouders geregistreerd in het LRKP. De gastouders worden bemiddeld door 723 gastouderbureaus.

De peuterspeelzalen werden in 2012 voor het eerst geregistreerd in het LRKP. In grafiek 2.1 wordt het aantal voorzieningen kdv, bso en psz in de periode 2010 tot en met 2013 in beeld gebracht.

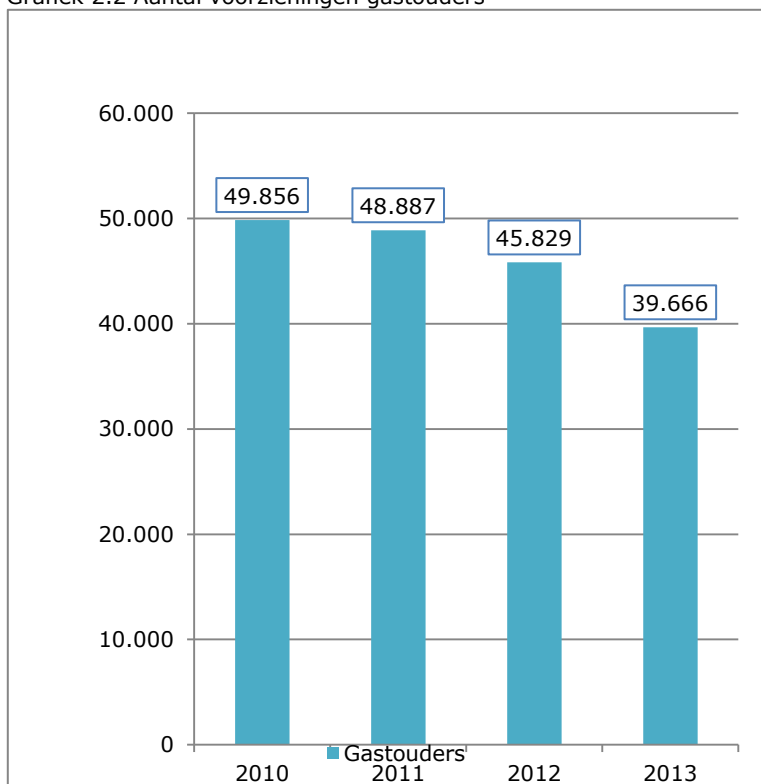
Gastouderbureaus brengen een relatie tussen vraag- en gastouders tot stand. Het aantal gastouderbureaus is vergelijkbaar met 2012: 718 gob's in 2012 versus 723 gob's in 2013.

In 2013 heeft er een daling plaatsgevonden van 11 procent van het aantal kinderopvangvoorzieningen ten opzichte van 2012. Deze afname wordt met name bepaald door een afname van het aantal gastouders (13 procent) in 2013 (grafiek 2.2). Deze afname vertaalt zich ook in een afname van het aantal beschikbare kindplaatsen bij gastouders in 2013 ten opzichte van 2012 (grafiek 2.3). Alhoewel het aantal peuterspeelzalen in 2012 en 2013 (grafiek 2.1) nagenoeg gelijk is gebleven, is er een daling opgetreden van het aantal beschikbare kindplaatsen per peuterspeelzaal in de periode tussen 2012 en 2013 (10 procent; grafiek 2.3).

Grafiek 2.1 Aantal voorzieningen per opvangsoort kd, bso, psz

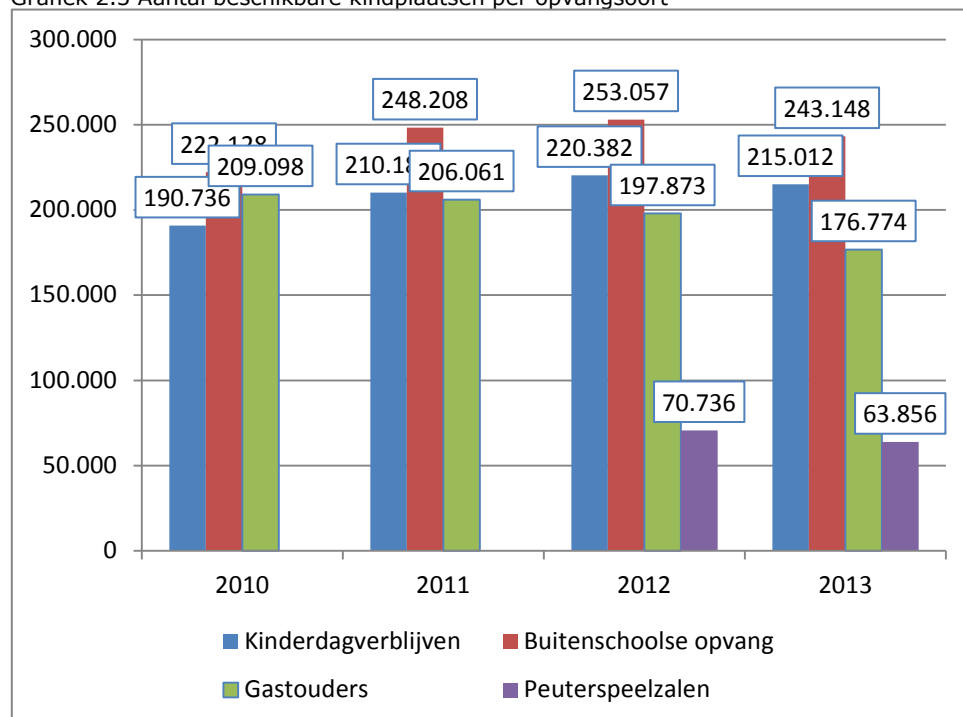

Grafiek 2.2 Aantal voorzieningen gastouders

NB In 2010 en 2011 waren er geen peuterspeelzalen in het LRKP ingeschreven. Bron voor 2010, 2011 en 2012 zijn DUO-cijfers van 6 januari 2013. Voor 2013 is de bron het LRKP-bestand (peildatum is 31 december).

Grafiek 2.3 Aantal beschikbare kindplaatsen per opvangsoort

NB. In 2010 en 2011 waren er geen peuterspeelzalen in het LRKP ingeschreven. Bron voor 2010, 2011 en 2012 zijn DUO cijfers van 6 januari 2013. Voor 2013 is de bron het LRKP bestand (peildatum is 31 december).

Tabel 2.1 geeft het aantal kinderopvangvoorzieningen uitgesplitst naar type opvang en gemeentegrootte weer. Bij gemeenten met minder dan 100.000 inwoners valt op dat er in verhouding met kdv en bso meer voorzieningen voor gastouderopvang zijn dan in de grootste gemeenten (meer dan 100.000 inwoners en G4-gemeenten).

Tabel 2.1 Verdeling kinderopvangvoorzieningen per type opvang en inwonertal

Soort opvang	tot 20.000 (Aantal= 7.829)	20 tot 50.000 (Aantal= 21.945)	50 tot 100.000 (Aantal= 10.633)	100.000 tot 250.000 (Aantal= 10.168)	G4 (Aantal= 5.126)	Totaal (Aantal= 55.701)
KDV	8%	9%	10%	14%	18%	6.060
BSO	9%	10%	11%	13%	15%	6.315
PSZ	5%	5%	5%	4%	12%	2.937
VGO	77%	74%	72%	68%	54%	39.666
GOB	1%	1%	1%	1%	1%	723
Totaal	100%	100%	100%	100%	100%	55.701

Tabel 2.2 toont de inschrijvingen en uitschrijvingen in 2013 van het aantal kinderopvangvoorzieningen per type opvang. Er is sprake van veel in- (17 procent) en uitschrijvingen (23 procent) van kinderopvangvoorzieningen gedurende het kalenderjaar 2013.

Bij gastouders zijn er meer mutaties (45 procent inschrijvingen/uitschrijvingen) dan bij de opvangsoorten kdv, bso, psz en gastouderbureaus (25 tot 31 procent). Naast de mutaties in- en uitschrijvingen, heeft de gemeente nog veel meer wijzigingen in het LRKP moeten verwerken, zoals wijziging van het aantal kindplaatsen en wijziging aanwezige huisgenoten in de gastouderopvang. Uit een nadere analyse volgt dat bij kleinere gemeenten (tot 20.000 inwoners) 36 procent in- en uitschrijvingen in het bestand plaatsvonden. Dit percentage neemt toe naarmate de grootte van de gemeenten toeneemt: 44 procent bij gemeenten groter dan 100.000 inwoners.

Tabel 2.2 Aantal inschrijvingen/uitschrijvingen van kinderopvangvoorzieningen per type opvang in 2013

Stand (1-1 2013)	KDV	BSO	PSZ	VGO	GOB	Totaal
	5.953	6.474	2.948	43.450	692	59.517
Aantal inschrijvingen in 2013	795 (13%)	761 (12%)	456 (15%)	7.773 (18%)	119 (17%)	9.904 (17%)
Aantal uitschrijvingen in 2013	688 (12%)	920 (14%)	467 (16%)	11.557 (27%)	88 (13%)	13.720 (23%)
Stand 31-12 2013	6.060	6.315	2.937	39.666	723	55.701

2.3

Juiste, volledige en geactualiseerde informatie in het LRKP

Gemeenten hebben de wettelijke taak om de informatie in het LRKP juist, volledig en actueel te houden. Dit betekent dat alle ingediende mutaties (inschrijvingen, uitschrijvingen, wijzigingen) tijdig en juist moeten worden verwerkt. In tabel 2.2 uit de vorige paragraaf kwam naar voren dat het aantal in- en uitschrijvingen erg hoog is. Inclusief de andere in te voeren mutaties, maakt dat gemeenten over een goede bedrijfsvoering moeten beschikken om het LRKP op orde te houden.

Uit de jaarverslagen 2013 van de gemeenten blijkt dat 85 procent van de gemeenten aangeeft dat de informatie in het LRKP in 2013 op orde was. De gemeenten waarbij dit niet het geval was, rapporteerden dat het om een beperkt aantal onvolkomenheden gaat. Voorbeelden hiervan zijn: onjuiste informatie over houders, dubbele registraties en ingediende mutaties die te laat door de gemeente in het register zijn verwerkt. Volgens een eigen toelichting bij het jaarverslag hebben deze gemeenten de tekortkomingen grotendeels direct opgepakt en (waar dat kon) gecorrigeerd.

Daarnaast rapporteren de gemeenten in de jaarverslagen dat houders mutaties regelmatig te laat doorgeven. Hierdoor is het register niet volledig actueel. Een voorbeeld hiervan is een voorziening waar geen opvang meer wordt aangeboden. De houders schrijven de voorzieningen nog niet uit in de hoop dat er weer kinderen komen. Deze voorzieningen zijn voor de GGD een probleem, omdat deze (inactieve) voorziening ten onrechte in de planning van inspecties wordt opgenomen. Doordat deze informatie onbekend is bij een gemeente, blijft de voorziening ten onrechte in het LRKP opgenomen. De oorzaak hiervan ligt dan buiten de verantwoordelijkheid van de gemeente.

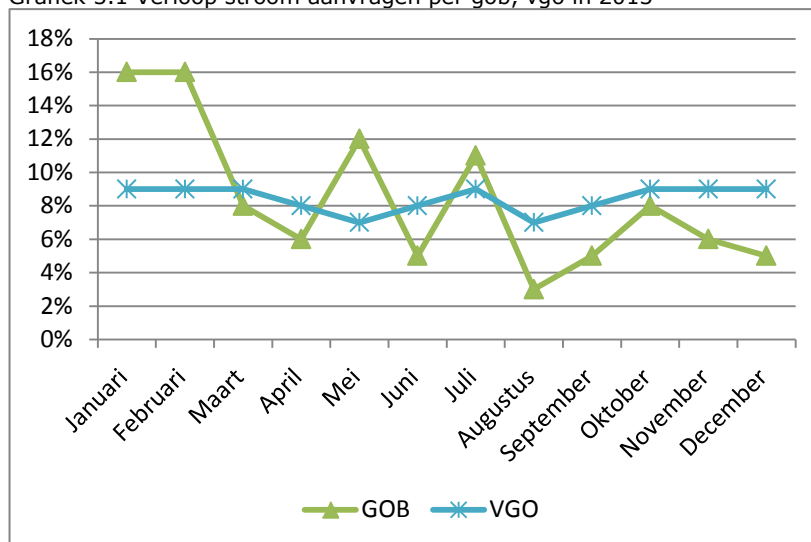
3 Tijdigheid van de aanvragen

3.1 Inleiding

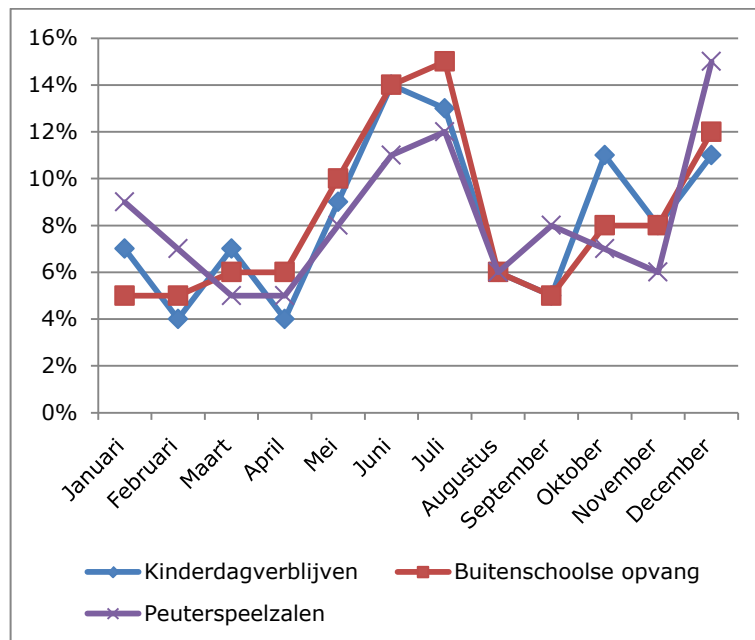
De aanvraagprocedure om te worden opgenomen in het LRKP wordt deels uitgevoerd door de gemeente zelf en deels door de GGD in opdracht van de gemeente. De eerste stap is dat de houder van een opvangvoorziening of gastouderbureau zich aanmeldt bij de gemeente. Bij deze aanmelding dient de houder een aantal wettelijk voorgeschreven documenten in, die de gemeente controleert op aanwezig- en volledigheid. Indien dit op orde is voert de GGD een 'onderzoek voor registratie' uit. Op basis van de uitkomst van dit onderzoek besluit de gemeente of de locatie kan worden ingeschreven in het LRKP. Gemeenten dienen aanvragen voor kinderopvangvoorzieningen tijdig, dat wil zeggen binnen een wettelijke termijn van tien weken, af te ronden. In uitzonderlijke gevallen kan een gemeente de beslistermijn verlengen of 'opschorten'. Nadat de voorziening is ingeschreven, volgt binnen drie maanden na de start van de exploitatie een 'onderzoek na registratie'. In hoofdstuk 4 wordt nader ingegaan op dit type onderzoek.

Grafiek 3.1 en 3.2 geven inzicht in het percentage aanvragen (ruim 10.000) van alle typen nieuwe voorzieningen gedurende het kalenderjaar 2013, met uitsplitsing naar kalendermaand. Uit grafiek 3.1 komt naar voren dat het percentage aanvragen voor gastouders evenredig over het jaar is verdeeld. Bij gastouderbureaus vinden de meeste aanvragen in de eerste maanden van het kalenderjaar en voor het eind van het schooljaar plaats. Bij kdv, bso en psz stijgt het aantal aanvragen aan het eind van het school- en kalenderjaar.

Grafiek 3.1 Verloop stroom aanvragen per gob, vgo in 2013

Grafiek 3.2 Verloop stroom aanvragen per kdv, bso en psz in 2013

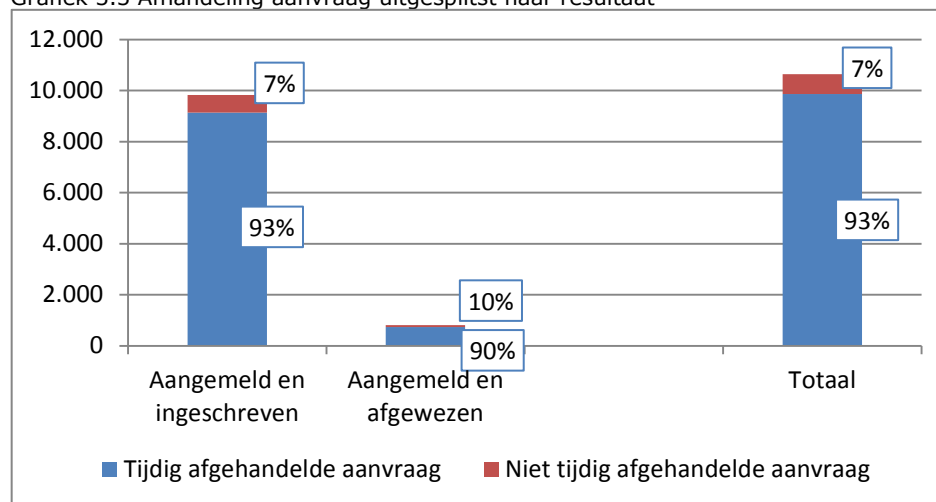
3.2 Tijdsige afhandeling van de aanvragen

Uit het resultaat van grafiek 3.3 blijkt dat gemeenten 7 procent van alle aanvragen (ruim 10.000) niet tijdig afhandelen. Hierbij is een onderscheid te maken tussen de aanvragen die leiden tot inschrijving (waarvan 93 procent tijdig werd afgehandeld) en aanvragen die leiden tot afwijzing (waarvan 90 procent tijdig werd afgehandeld). Gemeenten kunnen een aanvraag opschorten en later afhandelen. In onderstaande grafiek is de opschortingstermijn verwerkt.

In het jaarverslag hebben de gemeenten een toelichting kunnen geven op de aanvragen die niet tijdig waren afgehandeld. Gemeenten geven hierbij aan dat het aanvraagproces in een aantal gevallen niet goed is verlopen. Hiervoor worden verschillende redenen gegeven, waaronder:

- de toegekende opschorting is niet verwerkt in het LRKP;
- de aanvragen zijn niet tijdig door de gemeente opgepakt;
- bij de gemeente bestaan onduidelijkheden over de exploitatiedatum van de voorziening;
- de invoering van peuterspeelzalen bracht door onvolledige aanmeldingsformulieren extra problemen met zich mee;
- de gemeente heeft het GGD-inspectierapport te laat ontvangen.

Grafiek 3.3 Afhandeling aanvraag uitgesplitst naar resultaat

Tabel 3.1 geeft inzicht in het afhandelingsproces van aanvragen naar type opvanglocatie. De gemiddelde afhandelingsduur voor alle opvangvoorzieningen is zes weken (42 dagen). De gemiddelde afhandelingsduur bij vgo-voorzieningen (39 dagen) is in vergelijking met de overige voorzieningen (meer dan 50 dagen) aanmerkelijk korter.

Verder wijzen gemeenten meer aanvragen nieuwe gastouderbureaus (18 procent) af in vergelijking met de andere typen opvang. Ten slotte is er een verschil tussen type opvang en tijdigheid van de afhandeling. Zo worden bij gastouderopvang meer aanvragen tijdig afgehandeld (96 procent) in vergelijking met peuterspeelzalen (76 procent), kinderdagverblijven (80 procent) en buitenschoolse opvangvoorzieningen (82 procent). Hierbij dient opgemerkt te worden dat een aanvraag gastouder eenvoudiger af te handelen is dan van de overige opvangtypen.

Tabel 3.1 Afhandeling aanvragen naar type opvangvoorzieningen

Soort opvang	Aantal	Aangemeld en ingeschreven	Aangemeld en afgewezen	Gemiddelde afhandelingsduur (in dagen)	Tijdig afgehandeld	Niet tijdig afgehandeld
KDV	833	91%	9%	53	80%	20%
BSO	826	90%	10%	53	82%	18%
PSZ	462	93%	7%	50	76%	24%
GOB	141	82%	18%	50	87%	13%
VGO	8.395	93%	7%	39	96%	4%
Totaal	10.657	92%	8%	42	93%	7%

4 Uitvoering reguliere inspecties

4.1 Inleiding

De GGD voert in opdracht van de gemeenten onderzoek uit bij kinderopvangvoorzieningen en gastouderbureaus om te controleren of zij voldoen aan de kwaliteitseisen. De onderzoeken zijn te onderscheiden in de volgende typen:

- Onderzoeken van nieuwe voorzieningen. Hierbij wordt eerst onderzocht of de houder kan starten (onderzoek voor registratie). Hierna volgt een onderzoek om te bepalen of de voorziening aan de kwaliteitseisen voldoet om te kunnen starten (onderzoek na registratie). Op een onderzoek na registratie met een handhavingsadvies kan de gemeente handhaven
- Reguliere onderzoeken. Het reguliere onderzoek vindt jaarlijks risicogestuurd plaats bij alle voorzieningen, behalve de voorzieningen van gastouders². Onderzocht wordt of de voorziening nog steeds aan alle kwaliteitseisen voldoet.
- Nadere onderzoeken. Nadat de gemeente een handhavingstraject heeft ingezet, wordt een nader onderzoek ('herinspectie') ingezet om te beoordelen of de kwaliteit van de voorziening inmiddels aan de gestelde kwaliteitseisen voldoet. Hoofdstuk 8 geeft een beeld van deze onderzoeken.
- Incidentele onderzoeken. Deze worden uitgevoerd naar aanleiding van een signaal of een bericht in de media of een thema. In hoofdstuk 6 wordt hierop ingegaan.

4.2 Verplichte jaarlijkse onderzoeken en onderzoeken nieuwe voorzieningen

4.2.1 *Inspecties bij kdv, bso, psz, gob*

Gemeenten hebben de wettelijke verplichting om alle bestaande kinderopvangvoorzieningen jaarlijks door de GGD te laten onderzoeken. De GGD voert haar toezicht risicogestuurd uit. Zo krijgen met name de kinderopvangvoorzieningen waar zorgen over bestaan extra aandacht en worden de voorzieningen waar minder zorgen over zijn, minder belast. Hiervoor is door GGD-GHOR Nederland een risicomodel ontwikkeld. De twee kernelementen van het risicomodel zijn het risicoprofiel van de voorziening en het schema inspectieactiviteit op grond waarvan de intensiteit van het jaarlijkse inspectiebezoek wordt vastgesteld. Het risicoprofiel kan variëren van groen tot rood. Voor elke voorziening waar kinderopvang wordt aangeboden wordt jaarlijks een risicoprofiel opgesteld. Dit bepaalt de intensiteit van jaarlijks inspectiebezoek(en) het jaar erop. Nieuwe voorzieningen krijgen na twee jaar een risicoprofiel. Wanneer daar aanleiding toe is, kunnen de kinderopvangvoorzieningen waar zorgen over bestaan ook vaker per jaar onderzocht worden. Voor nieuwe kinderopvangvoorzieningen geldt de wettelijke verplichting om een onderzoek voor en na registratie uit te voeren.

In 2013 hebben gemeenten bij 92 procent van de kinderdagverblijven, buitenschoolse opvangvoorzieningen, gastouderbureaus en peuterspeelzalen alle reguliere inspecties uitgevoerd.

Het percentage uitgevoerde onderzoeken na exploitatie van een nieuwe locatie bedraagt 99 procent. Tussen de verschillende opvangsoorten en gemeenten van

² Bij voorzieningen voor gastouders dient jaarlijks per gemeente een steekproef plaats te vinden van minimaal 5 procent van het aantal ingeschreven gastouders. Een richtlijn is van 5 tot 30 procent.

verschillende grootte zijn er bij de onderzoeken na exploitatie nagenoeg geen verschillen.

Het percentage reguliere onderzoeken en onderzoeken na exploitatie van de nieuwe voorzieningen samen is 92 procent. Dit ligt hoger dan vorig jaar toen het percentage (weliswaar in 2012 exclusief de peuterspeelzaalvoorzieningen) 86 procent was.

4.2.2

Inspecties gastouderopvang

Op 1 januari 2013 stonden 45.829 gastouders in het LRKP geregistreerd. Volgens de afspraken die hierover op rijksniveau zijn gemaakt, dienen tussen de 5 en 30 procent van alle bestaande gastouders jaarlijks door de gemeente te worden geïnspecteerd. Op 31 december 2013 zijn 5.796 gastouders (12,5 procent) in 2013 geïnspecteerd.

Nieuwe gastouders moeten na aanvraag voor inschrijving in het LRKP worden geïnspecteerd. In het kalenderjaar 2013 vond die inspectie plaats in 93 procent van de nieuw aangemelde gastouders. Dit aantal blijft achter bij de inspecties nieuwe voorzieningen kdv, bso, gob en psz (99 procent onderzocht).

4.2.3

Verklaringen niet halen wettelijke verplichtingen

In de situaties waar gemeenten een toelichting gaven op het niet halen van de wettelijke verplichtingen, zijn onder anderen de volgende verklaringen gegeven:

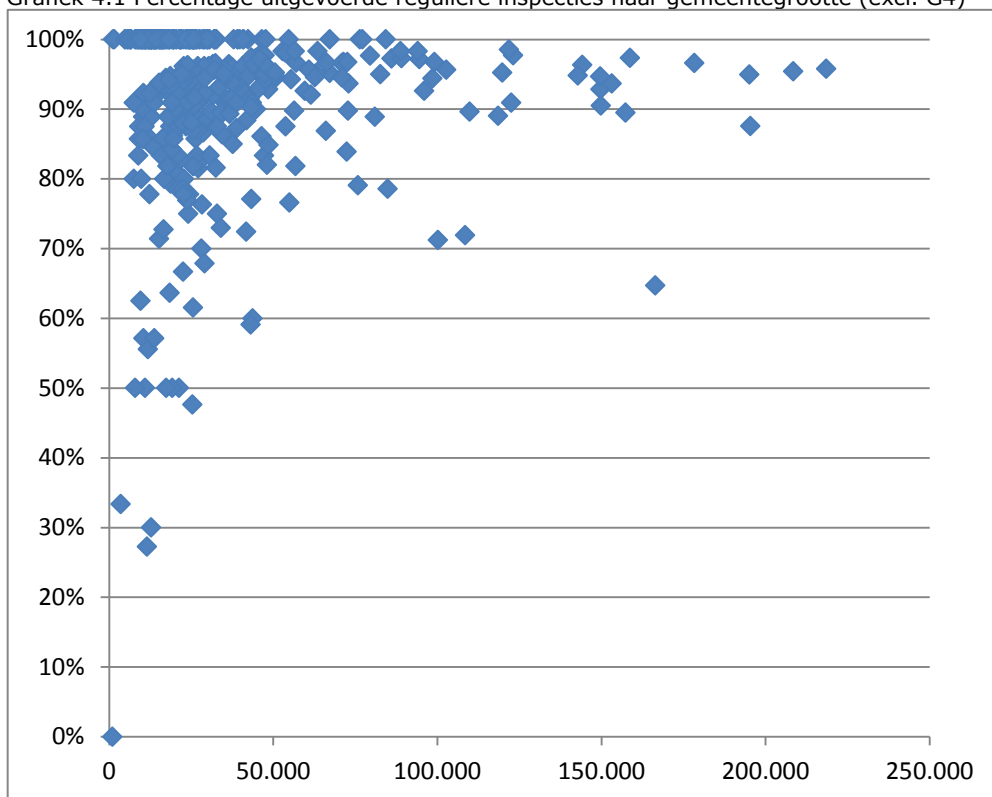
- uitval van GGD-inspecteurs;
- de voorzieningen waren niet geïnspecteerd en zijn in 2014 direct ingepland;
- vanwege verhuizing is de inspectie uitgesteld;
- er is wel een nader onderzoek uitgevoerd bij de voorziening, maar geen reguliere inspectie;
- GGD heeft vanwege de fusie te weinig capaciteit gehad om alle inspecties uit te voeren;
- capaciteitsgebrek, maar de risicovolle voorzieningen zijn wel geïnspecteerd;
- LRKP was niet up-to-date, voorziening was al gestopt en is dus ten onrechte meegeteld om te onderzoeken;
- er is sprake van een combigroep bso en kdv, waarbij kdv wel is geïnspecteerd en bso niet;
- GGD kon planning niet waarmaken, de overgeslagen voorzieningen zijn begin 2014 geïnspecteerd.

Gemeenten hebben de laatste jaren prioriteit gegeven aan het op orde krijgen van het proces van de uitvoering inspecties. Zij slagen daar steeds beter in. In 2014 is de 'Handreiking bedrijfsvoering inspecties kinderopvang en peuterspeelzalen' (zie bijlage IV) ontwikkeld voor gemeenten en GGD'en. Die bevat handvatten waarmee zij het gemeenschappelijk uitvoeringsproces beter op orde kunnen krijgen.

Grafiek 4.1 geeft het percentage weer van het behalen van de verplichte 100 procent inspectie-eis, gerangschikt naar gemeenten van verschillende grootte. De wet geeft aan dat jaarlijks bij iedere kinderopvangvoorziening een reguliere inspectie uitgevoerd moet worden. Een kanttekening bij deze grafiek is dat voor gemeenten met minder dan 50.000 inwoners (en dus minder voorzieningen) volgt dat wanneer één of twee voorzieningen niet uitgevoerd zijn, de score al snel ver beneden de 100 procent komt te liggen.

De G4 is in dit plaatje niet opgenomen. Met twee van de G4-gemeenten liepen in 2013 nog verbeterafspraken met de inspectie op dit gebied. In 2014 hebben deze twee gemeenten een grote slag gemaakt om de uitvoeringstaak onder controle te krijgen. Dit zal een positief effect hebben op het landelijk beeld over 2014. Gemeenten die niet goed scoren, komen in de prioritering van de inspectie naar boven om onderzocht te worden (zie hoofdstuk 9).

Grafiek 4.1 Percentage uitgevoerde reguliere inspecties naar gemeentegrootte (excl. G4)

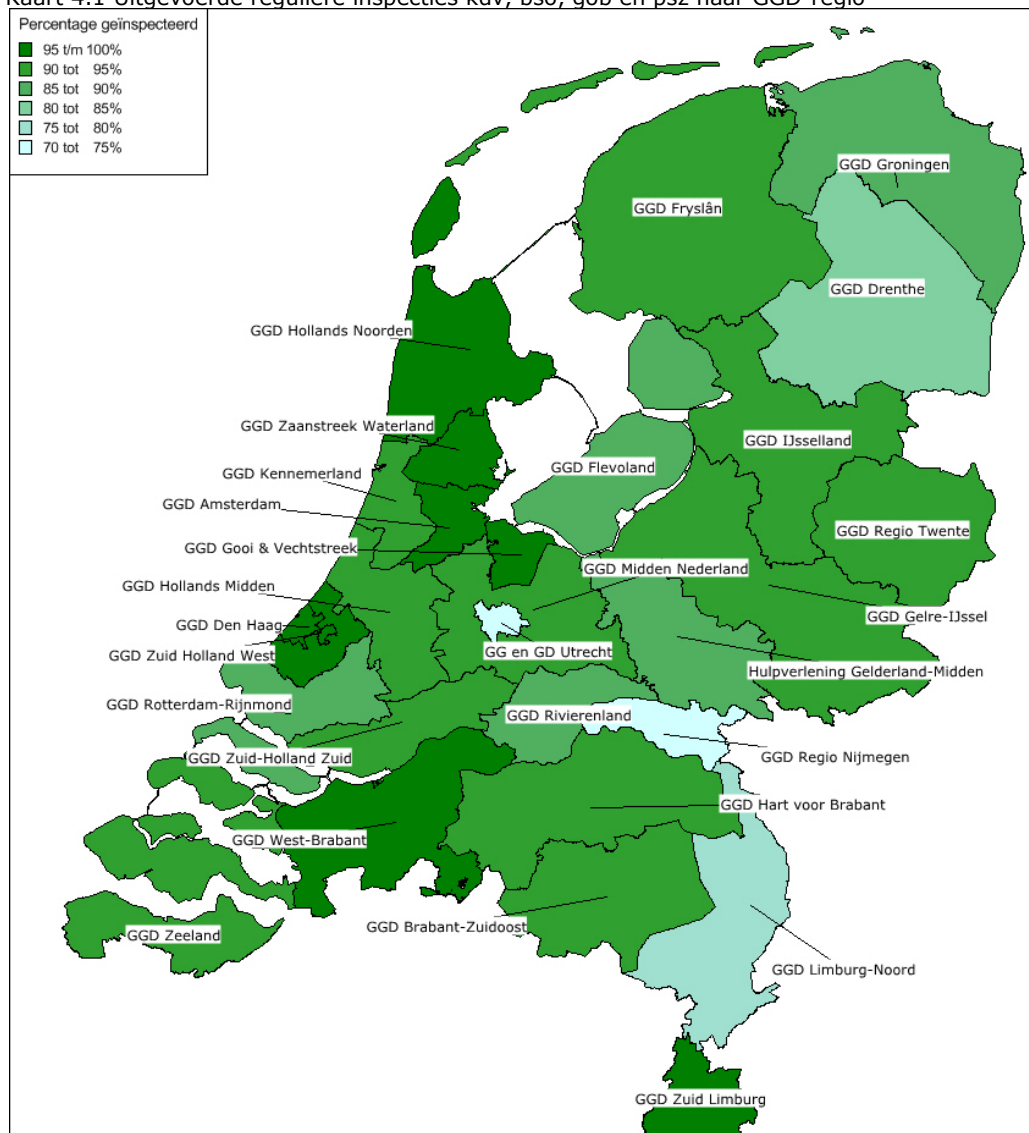

4.3

Verplichte jaarlijkse onderzoeken en onderzoeken nieuwe voorzieningen

Kaart 4.1 geeft informatie over het percentage uitgevoerde reguliere inspecties uitgesplitst per GGD-regio. Hieruit blijkt dat er op GGD-regioniveau grote verschillen zijn in het behalen van het aantal wettelijk verplichte reguliere onderzoeken. Er zijn GGD'en die (nagenoeg) alle wettelijke inspecties uitvoeren (donkergroene regio's), zoals GGD Gooi- en Vechtstreek, Zuid-Holland West, Zuid-Limburg en West-Brabant. Daarnaast zijn er GGD'en die minder dan 80 procent van de wettelijke verplichte inspecties uitvoeren (lichtgroene regio's), zoals GGD Nijmegen, Utrecht en Limburg-Noord. De inspectie heeft de oorzaak van deze verschillen niet nader onderzocht.

Kaart 4.1 Uitgevoerde reguliere inspecties kdV, bso, gob en psz naar GGD-regio

4.4

Aangekondigde of niet-aangekondigde onderzoeken

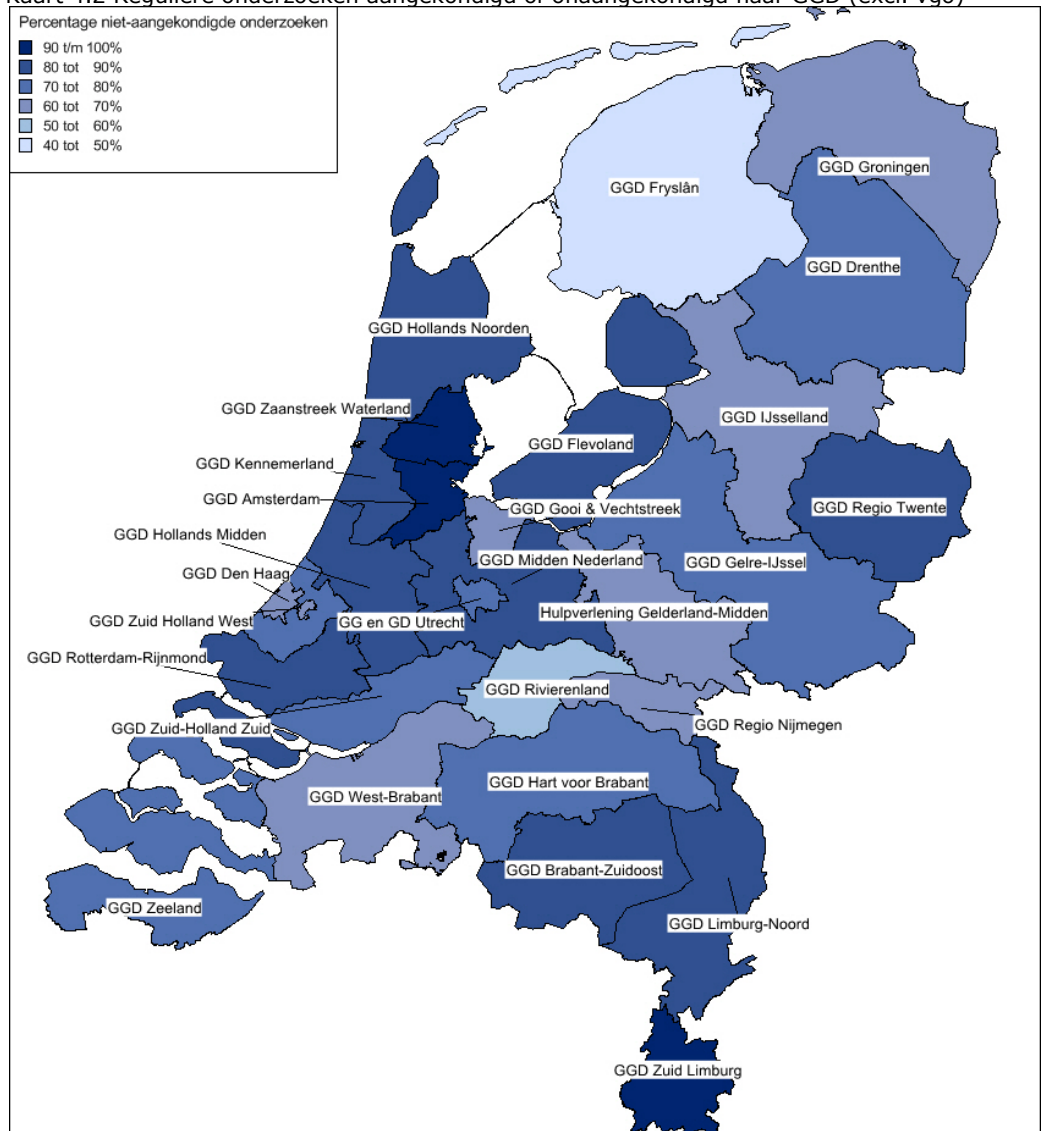
In de beleidsregels is opgenomen dat een regulier onderzoek in beginsel niet-aangekondigd plaatsvindt. Uit de resultaten van tabel 4.1 volgt dat er een verschil is tussen het type opvang en de verhouding aangekondigde en niet-aangekondigde reguliere onderzoeken. 86 procent van de reguliere onderzoeken kdV en bso worden onaangekondigd uitgevoerd. Voor psz bedraagt dit aantal in 2013 57 procent, waardoor dit aanmerkelijk lager ligt in vergelijking met kdV en bso. De bestandopname in 2012 en 2013 van de peuterspeelzalen in het LRKP is hierop van invloed.

Tabel 4.1 Reguliere onderzoeken aangekondigd of niet-aangekondigd naar type opvang kdV, bso, psz

Regulier onderzoek	KDV	BSO	PSZ	Totaal
Niet aangekondigd	86%	86%	57%	77%
Aangekondigd	14%	14%	43%	23%

Kaart 4.2 geeft verdiepende informatie over het percentage niet-aangekondigde en aangekondigde uitgevoerde reguliere onderzoeken uitgesplitst naar GGD-regio. Hieruit blijkt dat er grote verschillen zijn tussen GGD-regio's bij het inzetten van aangekondigde en onaangekondigde onderzoeken. Opvallend hierbij zijn de verschillen tussen de donkerpaarse GGD-regio's, zoals Amsterdam en Zuid-Limburg, in vergelijking met bijvoorbeeld de lichtpaarse regio's Rivierenland en Fryslân. Hoewel de beleidslijn is dat de onderzoeken onaangekondigd plaatsvinden (het onderzoek brengt dan de feitelijke situatie beter in beeld), zijn er toch nog veel GGD'en waarbij deze lijn geen gemeengoed is. Een oorzaak van de uitkomst kan voortkomen uit de wijze van registratie in het GIR systeem. De inspectie wil zich hier aankomend jaar in verdiepen, om zodoende meer inzicht in de samenhang tussen deze context en de resultaten te krijgen.

Kaart 4.2 Reguliere onderzoeken aangekondigd of onaangekondigd naar GGD (excl. vgo)

4.5 Doorlooptijd van reguliere inspecties

Tabel 4.2 brengt de doorlooptijd in beeld van de datum van het reguliere inspectiebezoek tot en met het verzenden van het rapport naar de gemeente. Het beeld is uitgesplitst naar de verschillende typen opvang. De richtlijn uit de

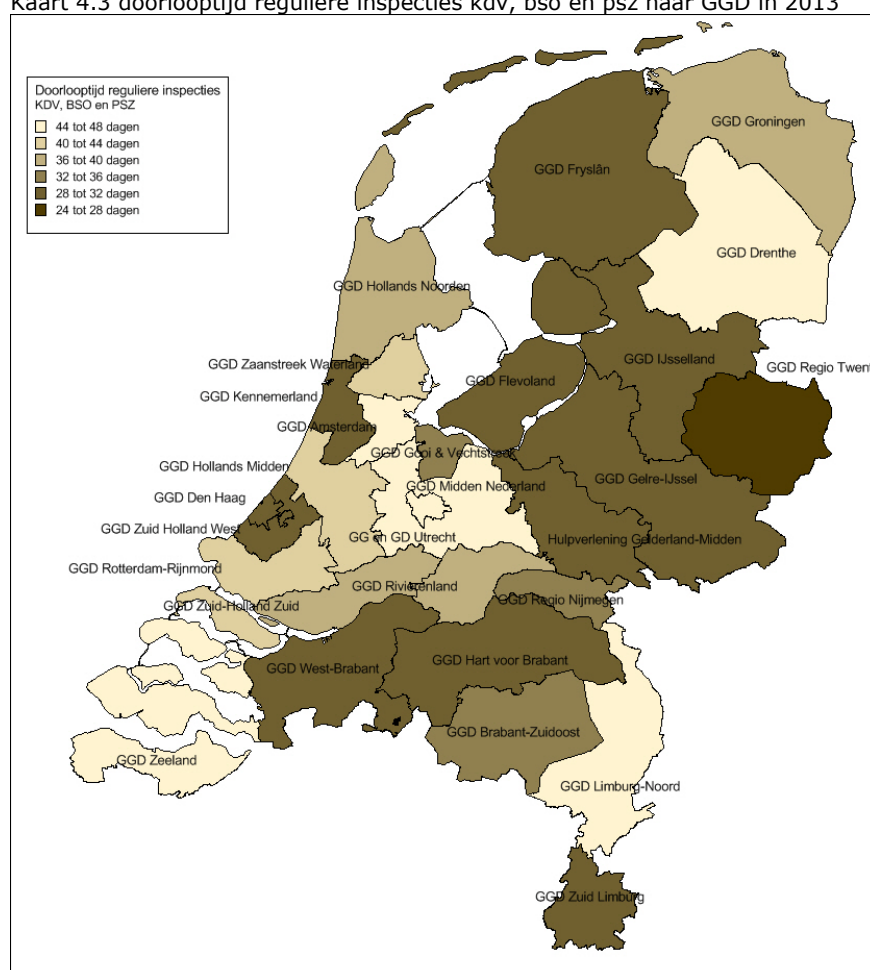
(landelijke) werkwijze van de toezichthouder is dat na het inspectiebezoek het rapport binnen negen weken aan de gemeente wordt overgedragen. Onafhankelijk van het type opvang wordt deze gestelde termijn bij 94 procent van alle inspecties gerealiseerd.

Tabel 4.2 Doorlooptijd reguliere inspecties naar type opvang in 2013

Doorlooptijden	KDV	BSO	GOB	PSZ	VGO	Totaal
minder dan 1 week	2%	3%	4%	2%	30%	9%
1 tot 2 weken	6%	7%	12%	6%	21%	10%
2 tot 4 weken	28%	29%	38%	30%	31%	30%
4 tot 9 weken	58%	55%	41%	55%	16%	42%
9 weken of langer	7%	6%	4%	7%	2%	10%

Kaart 4.3 brengt de doorlooptijd van reguliere inspecties per GGD-regio in beeld voor kdv, bso en psz. Het betreft de doorlooptijd vanaf de datum van het inspectiebezoek tot aan de afronding van het rapport door de GGD. Ook hier is weer sprake van een grote variatie in de doorlooptijd van reguliere inspecties tussen de GGD-regio's. In de donkergekleurde GGD-regio's is de doorlooptijd aanzienlijk minder dan in de lichtgekleurde GGD-regio's.

Kaart 4.3 doorlooptijd reguliere inspecties kdv, bso en psz naar GGD in 2013

5 Tekortkomingen en handhavingsadviezen

5.1 Inleiding

Na het uitvoeren van een onderzoek maakt de GGD inspecteur een rapport op. In dit rapport wordt het resultaat van het onderzoek beschreven en de geconstateerde tekortkomingen vastgelegd. Op basis daarvan geeft de inspecteur aan de gemeente het advies om wel of niet tot handhaving over te gaan bij de onderzochte voorziening. In dit hoofdstuk wordt dieper op deze aspecten ingegaan.

5.2 Tekortkomingen en handhavingsadviezen

In de GGD-rapporten worden alle geconstateerde tekortkomingen opgenomen. Vervolgens geeft de GGD-inspecteur in het rapport een advies aan de gemeente om wel of niet te handhaven. Uit tabel 5.1 volgt dat het gemiddeld aantal overtredingen per inspectierapport voor alle typen opvangvoorzieningen 1,6 tekortkomingen is. Bij psz en kdvd ligt dit hoger (respectievelijk 1,7 en 2,0) dan bij gob (1,3) en bso (1,4). Daarnaast ligt het gemiddeld aantal tekortkomingen bij gastouders (0,3) beduidend lager. Als kanttekening geldt dat het aantal kwaliteitseisen waar gastouders aan moeten voldoen, ook lager is dan de eisen die worden gesteld aan andere kinderopvangvoorzieningen en gastouderbureaus.

Van de onderzoeken op voorzieningen levert 39 procent een handhavingsadvies op. Bij kdvd (41 procent) en psz (46 procent) ligt het percentage handhavingsadviezen hoger dan bij gob (31 procent) en bso (35 procent).

Het percentage handhavingsadvies is in vergelijking met de afgelopen jaren gedaald. In 2009 en 2010 lag het percentage bij voorzieningen kdvd en bso gezamenlijk op respectievelijk 59 procent (2009) en 55 procent (2010) en was dit dus nog ruim boven de 50 procent³.

Dit betekent dat een positieve trend is ingezet en steeds meer voorzieningen voldoen aan de gestelde kwaliteitseisen.

In 2013 is 12,5 procent (paragraaf 4.2) van het gastouderbestand gecontroleerd. Van deze uitgevoerde onderzoeken geeft de GGD in 13 procent van de voorzieningen het advies te handhaven.

Tabel 5.1 Tekortkomingen en handhavingsadviezen reguliere inspecties per type opvang

	KDV	BSO	GOB	PSZ	VGO	Totaal
Gemiddeld aantal tekortkomingen	1,7	1,4	1,3	2,0	0,3	1,6
Advies handhaven	41%	35%	31%	46%	13%	39%
Advies niet handhaven	59%	65%	69%	54%	87%	61%

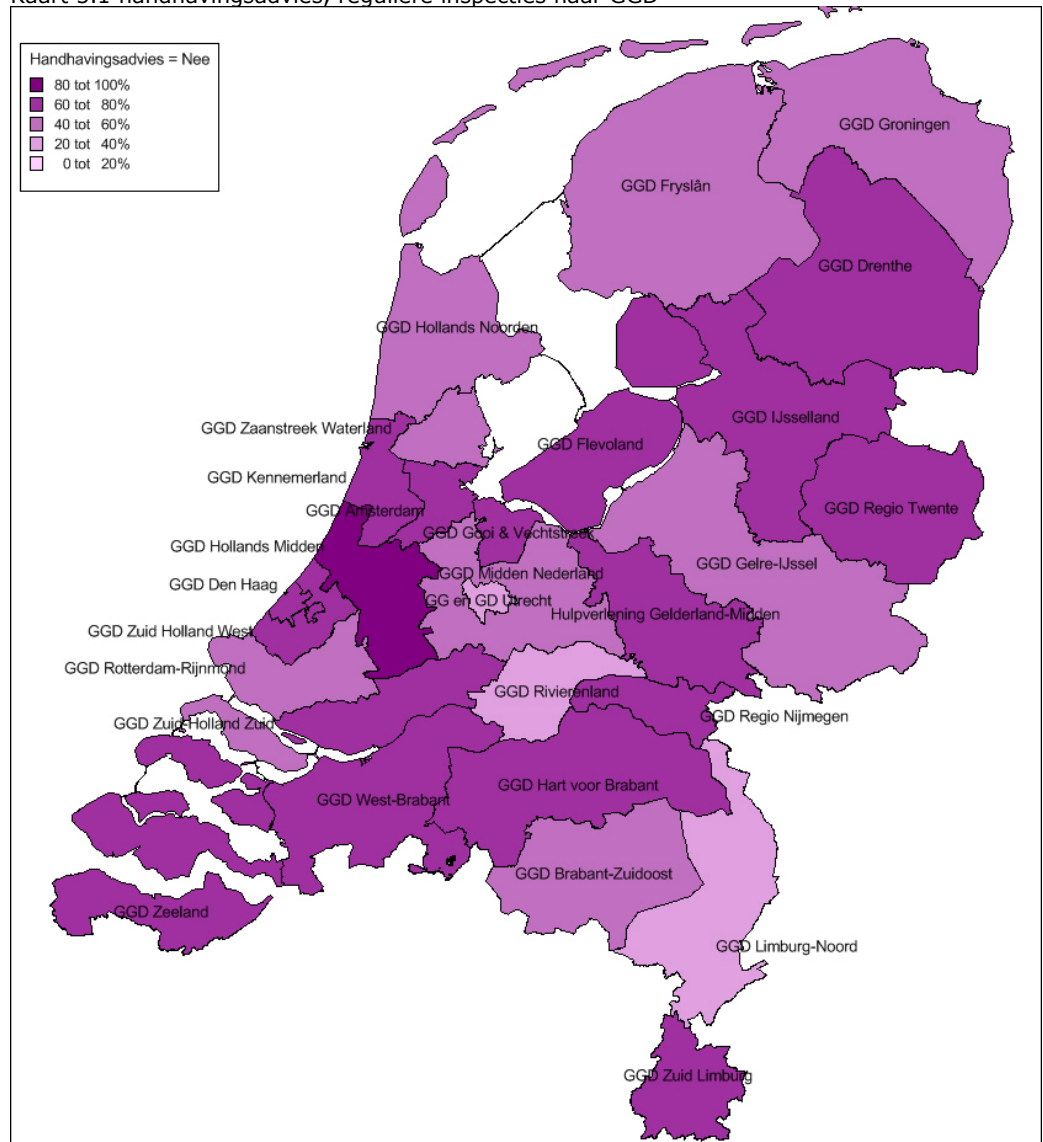
Uit rapport Bartels⁴ volgt dat er een relatie is tussen locaties die aan de kwaliteitseisen voldoen, en hoe 'streng' en snel gemeenten handhaven. Adequaate handhaven geeft na een bepaalde periode betere resultaten, en het aantal voorzieningen dat aan de kwaliteitseisen voldoet, stijgt. Als gevolg hiervan daalt het aantal handhavingsadviezen van de GGD en voldoen de voorzieningen in grote mate aan de kwaliteitseisen.

³ Bron: Rapport 'Kwaliteit gemeentelijk toezicht Kinderopvang 2010-2011'

⁴ Bron: Rapport Bartels 'Effectief van de handhaving in de Kinderopvang', februari 2013

Er is verschil tussen de GGD-regio's in het aantal handhavingsadviezen dat gegeven wordt bij de reguliere inspecties. In de donkerpaarse gebieden zijn er veel meer voorzieningen die voldoen aan de kwaliteitseisen. De inspectie gaat de eventuele oorzaken van de verschillen in 2015 in beeld brengen.

Kaart 5.1 handhavingsadvies, reguliere inspecties naar GGD

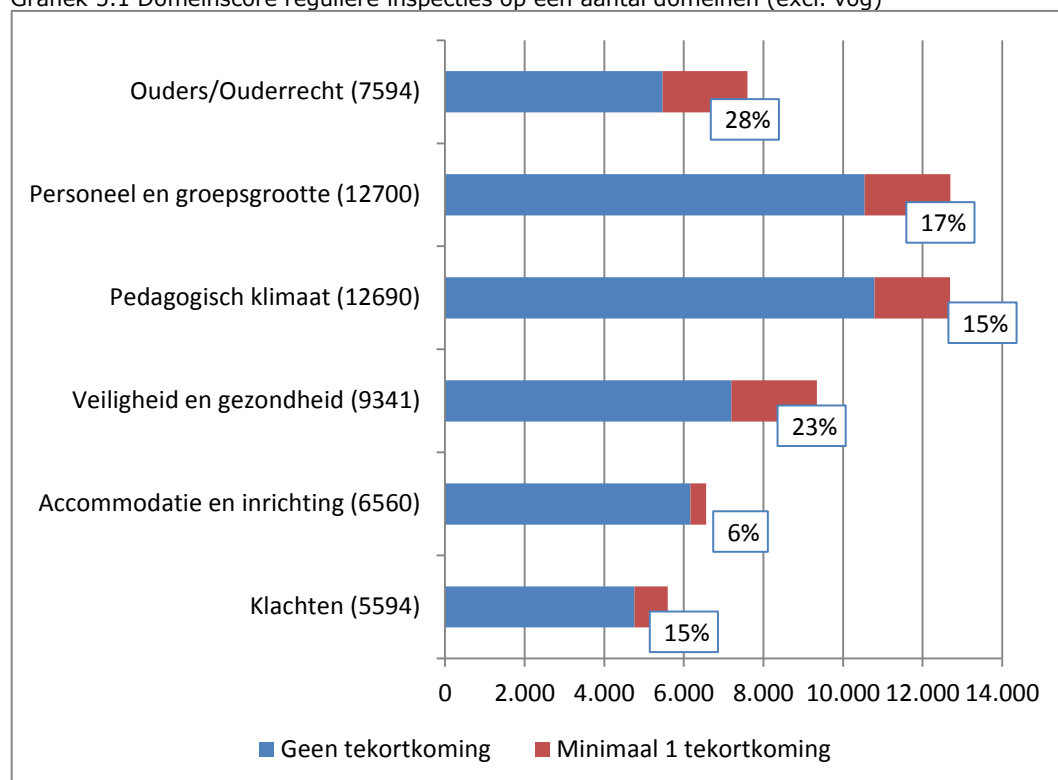

5.3 Domeinscores reguliere inspecties

De GGD beoordeelt per type opvang verschillende domeinen. Afhankelijk van het risicoprofiel van de betreffende locatie worden domeinen wel of niet onderzocht. Indien een voorziening een groen profiel toegekend krijgt, wordt het domein veiligheid en gezondheid bijvoorbeeld niet gecontroleerd. Daarnaast varieert het aantal domeinen per type opvang. Voor de kinderdagverblijven zijn er bijvoorbeeld acht en voor de gastouders vijf domeinen waarop geïnspecteerd kan worden. Binnen deze domeinen zijn er weer voorwaarden waaraan voldaan moet worden. Deze paragraaf gaat in op de scores in de verschillende domeinen.

Grafiek 5.1 geeft de resultaten van tekortkomingen in een aantal domeinen weer⁵. Tussen haakjes is opgenomen hoe vaak het domein is beoordeeld. Uit de grafiek blijkt dat bij beoordeling van het domein 'ouders/ouderrecht' er in 28 procent van de gevallen minimaal één tekortkoming is geconstateerd. Voor het domein 'veiligheid en gezondheid' geldt dit bij 23 procent van de beoordeelde gevallen. Het beste scoort het domein 'accommodatie en inrichting' waarbij bij slechts 6 procent van de beoordeelde gevallen minimaal één tekortkoming is geconstateerd. In bijlage III zijn kaarten opgenomen van scores voor een aantal domeinen van verschillende GGD-regio's. Opvallend hierbij zijn grote verschillen tussen de regio's.

Grafiek 5.1 Domeinscore reguliere inspecties op een aantal domeinen (excl. vog)

NB Aantal tussen haakjes, is het aantal keer dat het domein is beoordeeld.

⁵ In bijlage II van dit rapport is een beschrijving opgenomen van de domeinen van een bso-rapport.

6 Incidenteel onderzoek bij kinderopvangvoorzieningen

6.1 Inleiding

Er zijn verschillende aanleidingen om een incidenteel onderzoek te starten. Veelal zijn signalen of berichten uit de media de aanleiding. Een incidenteel onderzoek wordt het meest ingezet nadat een relevant signaal bij de GGD of de gemeente is binnengekomen. Zo kunnen bijvoorbeeld ouders, een andere toezichthouder of buurtgenoten melding doen van vermoedelijke tekortkomingen in de kwaliteit van de kinderopvanglocatie. Vervolgens vindt overleg plaats tussen de gemeente en de GGD en kan worden besloten om een onderzoek te starten naar de kwaliteit van de betreffende kinderopvang. Daarnaast kan een gemeente op eigen initiatief door de GGD onderzoek uitvoeren op specifieke thema's of kwaliteitseisen. Dit onderzoek beperkt zich dan tot één of een aantal domeinen van het toezichtkader.

6.2 Uitkomsten incidentele onderzoeken

Tabel 6.1 geeft informatie over het aantal uitgevoerde incidentele onderzoeken bij de verschillende typen kinderopvangvoorzieningen (kdv, bso, vgo, psz en gob). Hieruit blijkt dat er bij kdv- (7 procent) en bso-voorzieningen (6 procent) meer incidentele onderzoeken worden uitgevoerd dan bij de andere opvangsoorten (gob, psz en vgo, respectievelijk 2 procent, 4 procent en 0 procent).

Uit nadere analyse volgt dat er verschillen zijn tussen het aantal uitgevoerde incidentele onderzoeken en gemeenten van verschillende grootte. Hieruit blijkt dat in de G4-gemeenten het incidentele onderzoek relatief vaker wordt ingezet dan in andere Nederlandse gemeenten.

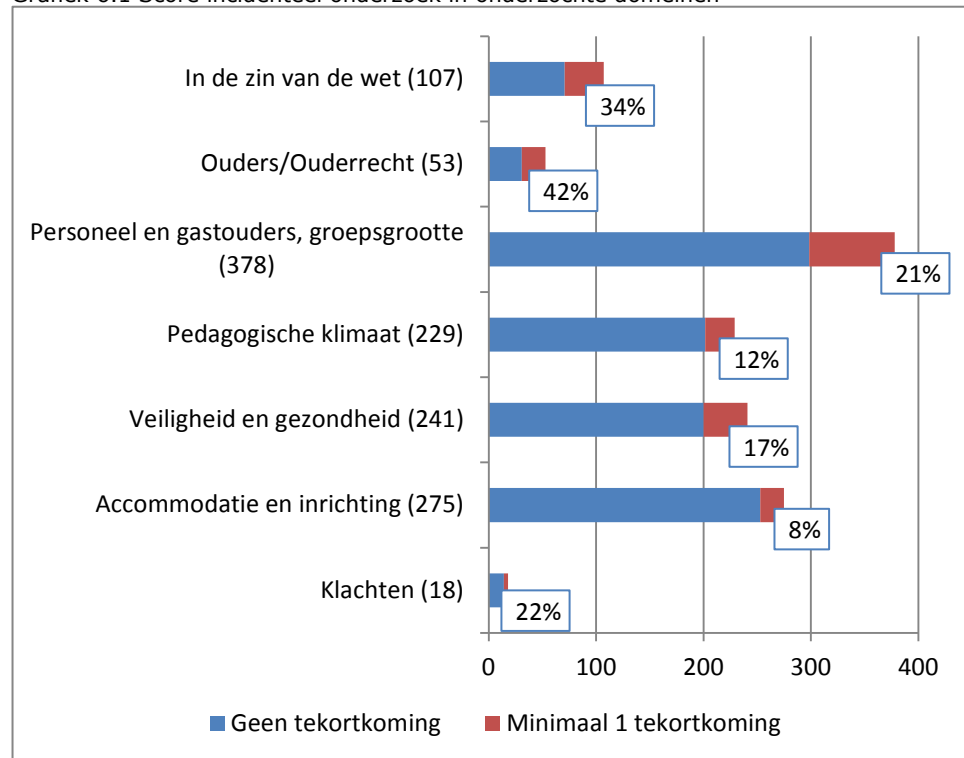
Tabel 6.1 Incidentele onderzoeken naar type opvang

Soort opvang	Aantal uitgevoerde onderzoeken	Percentage gerelateerd aan het aantal voorzieningen
KDV	440	7%
BSO	378	6%
GOB	12	2%
PSZ	85	3%
VGO	107	0%
Totaal	1.022	2%

Grafiek 6.1 laat zien hoe vaak een domein in het kader van een incidenteel onderzoek is beoordeeld en of er vervolgens minimaal één tekortkoming is geconstateerd. Tussen haakjes is in de grafiek opgenomen hoe vaak onderzoek op een domein heeft plaatsgevonden. Bij het domein "In de zin van de wet" wordt onderzocht of aan de normen van het starten van een voorziening is voldaan. De meeste incidentele onderzoeken zijn uitgevoerd in het domein 'Personeel, groepsgrootte' met bijna vierhonderd beoordelingen. Ook de domeinen 'Pedagogisch klimaat', 'Veiligheid en gezondheid' en 'Accommodatie en inrichting' zijn frequent door de GGD onderzocht. In nagenoeg een kwart (24 procent) van de uitgevoerde incidentele onderzoeken worden er tekortkomingen geconstateerd. Daarvan wordt weer in ook bijna een kwart (23 procent) van de gevallen het advies 'handhaven' door de GGD gegeven. Het aantal geconstateerde tekortkomingen op deze

domeinen is relatief minder groot dan bij de domeinen 'In de zin van de wet' en 'Ouders/ouderrecht'.

Grafiek 6.1 Score incidenteel onderzoek in onderzochte domeinen

7 Handhaving

Een gemeente heeft een 'beginselplicht' om de geconstateerde tekortkomingen, waarbij de GGD handhavingsadvies heeft gegeven, op te lossen. Op iedere tekortkoming dient zij actie te ondernemen. Acties van de gemeente zijn bijvoorbeeld juridische handhavingsacties, niet-juridische handhavingsacties (overleg, waarschuwing) of onderbouwd of beredeneerd geen handhavingsactie inzetten.

In hoofdstuk 5 staat dat in 39 procent van de reguliere onderzoeken de GGD adviseert om handhaving in te zetten op de geconstateerde tekortkomingen. Uit tabel 7.1 blijkt dat na dit handhavingsadvies, in 94 procent van de gevallen een handhavingstraject door de gemeenten is opgestart.

Tabel 7.1 Percentage gestarte handhavingstrajecten reguliere inspectie naar type opvang na GGD handhavingsadvies

Handhavingstraject	KDV	BSO	GOB	PSZ	VGO	Totaal
traject gestart	95%	94%	94%	93%	92%	94%
traject niet gestart	5%	6%	6%	7%	8%	6%

NB Alleen gemeenten die geautoriseerd zijn voor GIR-H zijn in dit overzicht meegenomen.

De gemeente hoeft niet op iedere tekortkoming een handhavingsactie in te zetten. Zij mag bijvoorbeeld ook verschillende tekortkomingen combineren tot één handhavingsactie. Een gemeente kan ook beargumenteerd geen handhaving inzetten. Uit tabel 7.2 volgt dat gemeenten bij geconstateerde tekortkomingen door de GGD bij 31 procent van de tekortkomingen de actie beredeneerd 'niet handhaven' inzetten. Dit wordt met 49 procent beduidend vaker bij gastouders toegepast dan bij de ander typen opvang. Uit nadere analyse volgt dat in minder stedelijke gebieden vaker van de mogelijkheid gebruik wordt gemaakt om beredeneerd af te wijken van het uitvoeren van handhavingsacties, dan in stedelijke gebieden. Voor het rapport van het volgend jaar wil de inspectie de oorzaak van dit hoge percentage, inclusief de eventuele samenhang met de vastlegging door gemeenten van gegevens in het systeem GIR Handhaven, nader onderzoeken. Ook zijn de verschillende handhavingsinstrumenten waarover de gemeente beschikt onderzocht. Het instrument 'aanwijzing' gebruiken gemeenten met 36 procent het meest als handhavingsactie. Het gebruik van de overige instrumenten is erg divers.

Tabel 7.2 Ingezette acties op tekortkomingen uit reguliere inspectie met handhavingsadvies naar type opvang

Actie	KDV	BSO	GOB	PSZ	VGO	Totaal	Aantal
Niet-handhaven	30%	30%	33%	27%	49%	31%	11.104
Overleg	7%	5%	3%	11%	2%	6%	2.308
Waarschuwing	16%	19%	19%	27%	11%	18%	6.651
Aanwijzing	38%	38%	33%	32%	23%	36%	12.959
Last-onderbestuursdwang	0%	0%	0%	0%	1%	0%	36
Last-onderdwangsom	8%	7%	10%	3%	2%	6%	2.324
Bestuurlijke-boete	1%	0%	1%	0%	0%	1%	220
Exploitatieverbod	0%	0%	0%	0%	0%	0%	43
Uitschrijving-uit-het-register	0%	1%	1%	0%	10%	1%	354

NB Alleen gemeenten die geautoriseerd zijn voor GIR-H zijn meegenomen in dit overzicht.

8 Nader onderzoek bij kinderopvangvoorzieningen

8.1 Inleiding

Indien er in het jaarlijks onderzoek wordt vastgesteld dat een kinderopvangvoorziening niet aan alle kwaliteitseisen voldoet, zal de gemeente een handhavingstraject starten. De gemeente zal de houder, conform het handhavingsbeleid, een hersteltermijn geven om ervoor te zorgen dat de geconstateerde tekortkomingen worden opgelost. Na afloop van deze hersteltermijn laat de gemeente de GGD een nader onderzoek (herinspectie) uitvoeren om te beoordelen of de tekortkoming is opgelost. Dit onderzoek beperkt zich tot de voorwaarden waarop de tekortkomingen waren geconstateerd. Vanuit het project 'Achterblijvende gemeenten', dat de inspectie in de periode 2010 tot 2013 heeft uitgevoerd, is bekend dat gemeenten de laatste jaren structureel meer zijn gaan handhaven (zie ook hoofdstuk 7). Als gevolg hiervan worden er meer nadere onderzoeken uitgevoerd om te beoordelen of de tekortkomingen zijn opgelost.

8.2 Uitkomsten nader onderzoeken

Tabel 8.1 laat zien dat er verschil is in het aantal uitgevoerde nadere onderzoeken tussen de verschillende typen kinderopvangvoorzieningen. Bij gastouders worden er beduidend minder 'nadere onderzoeken' uitgevoerd (4 procent) in vergelijking met andere typen kinderopvangvoorzieningen. Dit is verklaarbaar, omdat hier ook de minste handhavingsadviezen worden gegeven (zie hoofdstuk 5). Daarentegen wordt er bij respectievelijk 35 en 37 procent van de kdv- en psz-voorzieningen een nader onderzoek verricht.

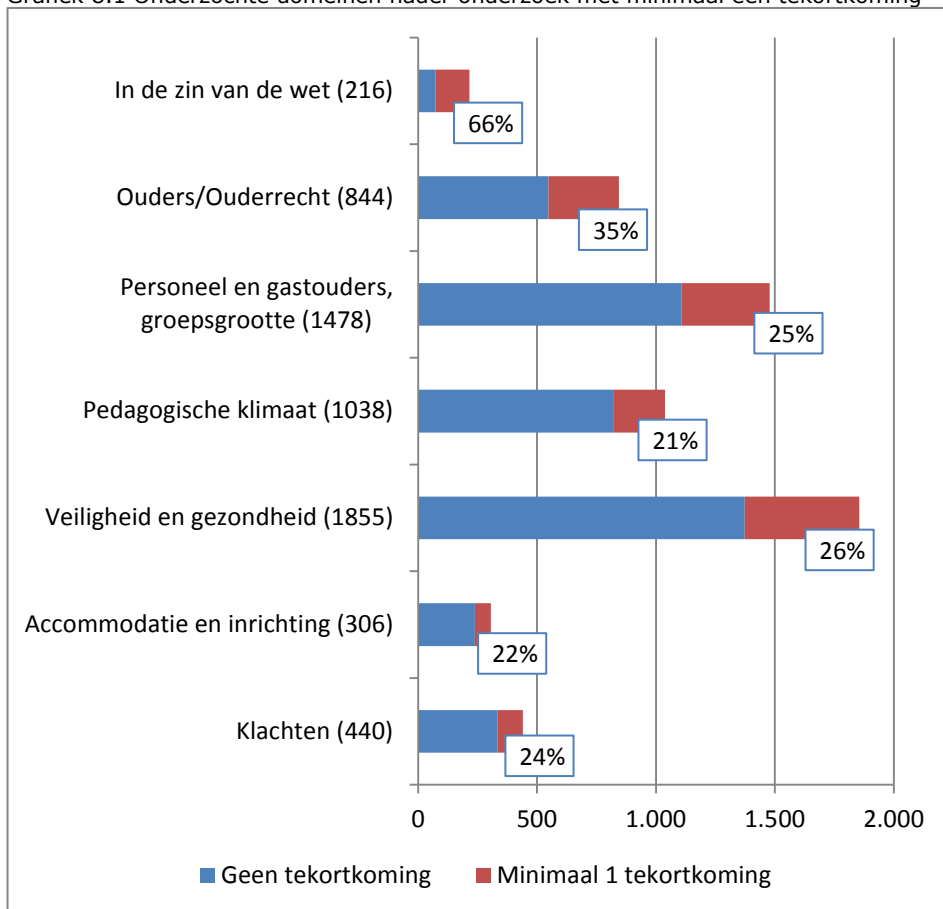
Tabel 8.1 Nadere onderzoeken naar type opvang

Soort opvang	Aantal uitgevoerde onderzoeken	Percentage gerelateerd aan aantal voorzieningen
KDV	1.968	32%
BSO	1.591	25%
GOB	141	20%
PSZ	1.051	36%
VGO	176	4%
Totaal	4.927	23%

NB Bij vog is 12,5 procent van het bestand gecontroleerd. Voor bepaling van het percentage is dit deel van het bestand genomen.

Grafiek 8.1 laat zien hoe vaak een domein in het kader van een nader onderzoek is beoordeeld en of er minimaal één tekortkoming is geconstateerd. De meeste nadere onderzoeken zijn in 2013 uitgevoerd op de domeinen 'Personeel, groeps grootte' en 'Veiligheid en gezondheid'. Bij circa een derde van de uitgevoerde nadere onderzoeken (31 procent) zijn de tekortkomingen nog niet opgelost en geeft de GGD een handhavingsadvies aan de gemeente. Na uitvoering van het nadere onderzoek worden (relatief gezien) de meeste tekortkomingen geconstateerd in de domeinen 'Ouders/ouderrecht' en 'In de zin van de wet'.

Grafiek 8.1 Onderzochte domeinen nader onderzoek met minimaal één tekortkoming

9 Uitvoering toezicht Kinderopvang inspectie

9.1 Regulier toezicht

Na afronding van het project 'Achterblijvende gemeenten', waarbij de inspectie elke gemeente onderzocht en een status toekende, is de inspectie in 2014 gestart met een nieuwe, risicogestuurde aanpak van het regulier toezicht. Deze aanpak en werkwijze is beschreven in het Toezichtkader en het onderliggend Waarderingskader. Beide kaders zijn in september 2014 goedgekeurd door de minister van SZW en gepubliceerd in de Staatscourant. (Stcrt.nrs. 27761 en 27763; dd. 1 oktober 2014).

Het doel van het Toezichtkader is om de inrichting van het interbestuurlijk toezichtproces van de inspectie op de gemeenten op het terrein van kinderopvang en peuterspeelzalen transparant te maken. In het Waarderingskader, dat gebaseerd is op de wettelijke normen, is de normering van de inspectie uitgewerkt. Het geeft gemeenten inzicht in hoe de inspectie toetst en oordeelt. Tevens stimuleert de inspectie gemeenten om in hun toezichtbeleid te focussen op een goede uitvoering van hun wettelijke taken. De inspectie vindt het belangrijk dat gemeenten weten waar zij aan toe zijn. Zij kunnen die kennis betrekken bij hun gemeentelijk toezicht- en handhavingsbeleid kinderopvang en peuterspeelzalen en de uitvoering daarvan. De inspectie beoogt hiermee (indirect) ook bij te dragen aan de verbetering van de kwaliteit van de kinderopvangvoorzieningen en peuterspeelzalen.

Onderdeel van de nieuwe werkwijze van de inspectie in 2014 is het risicogestuurde toezicht. Het doel hiervan is om vooral die gemeenten te onderzoeken die het grootste risico lijken te lopen niet aan de wettelijke normen te voldoen. In de eerste helft van 2014 zijn op basis van een eerste risicoafweging veertien gemeenten geselecteerd voor nader onderzoek door de inspectie.

Bij deze nadere onderzoeken wordt gebruikgemaakt van de bevoegdheid tot rechtstreekse inzage in de GIR-H (na toestemming door de gemeente). Dit vermindert de toezichtlast voor gemeenten. Toezichtlastbeperking wordt overigens ook bereikt via de gewijzigde aanlevering van gegevens aan de inspectie via het jaarverslag. Gemeenten die de GIR actief gebruiken, hebben, in vergelijking met het verleden waarin gebruik gemaakt werd van lokale administratieve registratiesystemen, beduidend minder administratieve lasten.

Daarnaast heeft de inspectie de gemeenten waarmee zij een verbetertraject heeft afgesproken, op de voet gevolgd, met als doel om in deze gemeenten de uitvoeringstaken op orde te krijgen. Bij het verschijnen van dit rapport (eind 2014) zijn er nog maar vijf gemeenten waarmee een verbetertraject loopt.

Naast het risicogestuurd toezicht is 'Signalering' een belangrijke taak van de inspectie. Via signalen kan gestuit worden op een onjuiste uitvoering of ongewenste ontwikkeling van het gemeentelijk toezicht.

Ook is de inspectie betrokken bij landelijke ontwikkelingen gericht op de toekomst, met name het traject 'Het Nieuwe Toezicht', dat de minister van SZW in 2014 in gang heeft gezet. Tevens onderzoekt de inspectie momenteel hoe zij toezichtactiviteiten op het gebied van vve (voor- en vroegschoolse educatie) en van de integrale voorzieningen (voorzieningen waar opvang en educatie worden gecombineerd) kan integreren met het interbestuurlijk toezicht kinderopvang.

9.1.1

Risicoanalyse

Met de start van het risicogestuurde toezicht heeft de inspectie voor de eerste keer een risicoanalyse gehouden, onder meer gebaseerd op de jaarverslagen van gemeenten over 2012. Gemeenten die op basis van mogelijke tekortkomingen op één of meer van de wettelijke taken hieruit naar voren kwamen, zijn nader onderzocht in een expertanalyse. In de expertanalyse wordt de expertise en de kennis over de gemeenten van de inspecteurs ingezet om die gemeenten te selecteren die het grootste risico lopen niet aan de wettelijke normen te voldoen.

Na 1 juli 2014 heeft de inspectie de risicoanalyse uitgevoerd over de gemeentelijke jaarverslagen uit 2013. Op basis van de ervaringen uit het voorgaande jaar is deze risicoanalyse procesmatig en inhoudelijk verbeterd.

Elke gemeente in Nederland krijgt ieder jaar in maart van DUO (Dienst Uitvoering Onderwijs; Groningen) standaard de gegevens aangeleverd van het uitgevoerde toezicht en de handhaving over het afgelopen kalenderjaar van de eigen gemeente. Deze gegevens komen rechtstreeks uit het LRKP en de GIR. Het toegezonden overzicht is de basis voor het jaarverslag van de gemeente. De cijfers over het jaar 2012 konden nog door gemeenten gemuteerd worden. Dit was bij de cijfers over 2013 niet meer mogelijk. Wel kunnen gemeenten aan de hand van meegezonden controlelijsten beter zien hoe de cijfers opgebouwd zijn. Bij twijfel over de juistheid en ontbreken van cijfers, kunnen gemeenten nu een toelichting hierover opnemen in het jaarverslag.

Het jaarverslag wordt vervolgens door het College van Burgemeester en Wethouders vastgesteld en aangeboden aan de gemeenteraad en de inspectie.

9.2

Signalen

Sinds de inspectie in het kader van de Wet kinderopvang (2005) het interbestuurlijk toezicht uitvoert op de gemeenten, vervult zij ook een signalerende functie. Binnen de inspectie is gekozen voor een uniforme werkwijze en bedrijfsvoering van alle ontvangen signalen (onderwijs en kinderopvang).

De inspectie ontvangt jaarlijks gemiddeld vijftien onderzoekswaardige signalen over toezicht kinderopvang en peuterspeelzalen. De aard van de signalen varieert van individuele casussen op voorzieningenniveau tot en met klachten over het mogelijk onvoldoende handhaven door een gemeente. De inspectie treedt in principe niet in individuele gevallen op, maar registreert en onderzoekt deze signalen wel naar mate van relevantie. Een krappe meerderheid van de signalen gaat over de uitvoering van de handhaving door gemeenten.

De signalen kunnen op velerlei manieren de inspectie bereiken: via het loket van de inspectie, via departementen, de VNG of GGD-GHOR Nederland, via gemeenten of GGD'en zelf, burgers, houders en organisaties (zoals de belangenorganisatie voor ouders in de kinderopvang: BOinK), maar ook via Twitter. De inspectie volgt ook zelf de ontwikkelingen via de (sociale) media (vakbladen; kranten; Twitter; Google). Bij binnenkomst wordt de urgentie en politieke gevoeligheid van het signaal direct vastgesteld. Sommige signalen worden in het regulier toezicht meegenomen, andere signalen worden apart nader onderzocht. Signalen met een zekere politieke gevoeligheid worden besproken met de verantwoordelijk hoofdinspecteur. De VNG heeft binnen het werkproces 'Signalen' ook een rol. Afhankelijk van de situatie kan de VNG gevraagd worden om contact op te nemen met de gemeente voor advies en ondersteuning. Zo nodig adviseert zij de gemeente dringend de uitvoering aan te passen zodat (weer) voldaan wordt aan de wettelijke eisen.

Bijlage I - Methodologische verantwoording resultaten Landelijk rapport

A.1 Inleiding

In 2014 is in samenspraak met de VNG, GGD-GHOR Nederland en het ministerie van SZW afgesproken dat dit het eerste verslagjaar is waarbij de inspectie het landelijk rapport baseert op de data afkomstig uit de LRKP en GIR applicaties. Deze data vormen ook de bron voor de gemeenten om de jaarlijkse verantwoordingsinformatie richting de gemeenteraad en Rijksoverheid op te stellen. Naast de rapportage over de wettelijke taken van het interbestuurlijk toezicht van de inspectie, voorziet het voorliggende rapport, door het gebruik van informatie uit het LRKP en de GIR, dit jaar voor het eerst over verdiepende en aanvullende beleidsinformatie.

A.2 Stand van zaken gebruik LRKP en GIR

Door wijziging van de Wet Kinderopvang per 1 augustus 2010 is er een betere melding en registratie van centra voor kinderopvang. Het Landelijk Register Kinderopvang en Peuterspeelzalen (LRKP) vormt een centraal onderdeel binnen de Wet kinderopvang en kwaliteitseisen peuterspeelzalen. Tot de wetswijziging in 2010 waren gemeenten verplicht om lokale registers bij te houden. Om de informatieverstrekking aan de Belastingdienst (in verband met de kinderopvangtoeslag) te verbeteren en de kwaliteit van de informatie in de registers meer gelijk te trekken, is het LRKP ontwikkeld. Gemeenten zijn verplicht het register te vullen en bij te werken. Om gemeenten bij het vaak ingewikkelde handhavingproces te ondersteunen is een applicatie ontwikkeld: de Gemeenschappelijke Inspectie Ruimte (GIR). De GIR bestaat uit twee modules: GIR Inspecteren (verder: GIR-I) voor GGD'en en GIR Handhaven (verder: GIR-H) voor gemeenten.

A.3 Achtergrond LRKP en GIR

Sinds 1 januari 2010 is de Wet kinderopvang en kwaliteitseisen peuterspeelzalen (Wko) gewijzigd. Ten behoeve van deze wet is het Landelijk Register Kinderopvang opgezet. Vanaf 1 januari 2012 is het Peuterspeelzaalregister hieraan toegevoegd. De registers (het register kinderopvang, bedoeld in art. 1.47a van de wet en het register peuterspeelzaalwerk, bedoeld in art. 2.4a van de wet) vormen gezamenlijk het LRKP. Het LRKP fungeert als basisregistratie voor de kinderopvang. Gemeenten zijn verplicht om de gegevens in het LRKP te verwerken, te controleren en te actualiseren. Naast het LRKP bestaat de GIR. Het LRKP vormt de basis voor GIR-I en GIR-H. Op grond van de gegevens uit het LRKP kan de GGD-inspecteur in GIR-I een inspectierapport opstellen en kan de gemeenteambtenaar in GIR-H een handhavingstraject starten. Deze applicaties ondersteunen het proces op het gebied van het toezicht op kinderopvang en helpen het toezichtproces verder te optimaliseren. De module GIR-I ondersteunt het primaire proces van de toezichthouder, de GGD. Hiermee kan de GGD op een eenduidige wijze het inspectierapport opmaken en zijn waarnemingen, bevindingen en conclusies uitwerken en inzien. De bevindingen van het definitieve inspectierapport worden in het publiekspitaal van het LRKP opgenomen en overgeheveld naar GIR-H. Zodoende kunnen gemeenten aan de hand van het definitieve inspectierapport afwegen of het inzetten van handhaving noodzakelijk is. Gemeenten zijn niet verplicht om de GIR te gebruiken. Het volgende schema geeft het ketenproces LRKP en GIR weer.

Ketenproces

*grafische weergave afkomstig uit Gebruikershandleiding GIR Inspecteren, Kinderopvang.

A.4 Breder toepassingsmogelijkheden van de GIR applicaties

De GIR applicaties zijn in eerste instantie door SZW ontwikkeld als hulpmiddel bij de registratie en beschrijving van het proces van inspecties en handhavingstrajecten. Sinds juli 2014 is een planningsmodule aan de GIR toegevoegd. Hierdoor krijgt de GIR bredere toepassingsmogelijkheden voor gemeenten en GGD'en. Naast registratie van inspecties en handhavingstrajecten kan de GIR nu ook relevante management- en beleidsinformatie ontsluiten. Door GIR nauwkeuriger, vollediger en betrouwbaarder te gebruiken, verbetert de invoering van registratiegegevens en kan betere en meer betrouwbare management- en beleidsrelevante informatie voor en door de betrokkenen ontsloten worden. Hierdoor kan een GGD of een gemeente indien nodig sneller en effectiever bijsturen.

Daarnaast leidt een verbeterde registratie door gemeenten tot een betere weergave van het landelijk beeld van de kwaliteit van de kinderopvang.

A.5 Herkomst gegevens voor huidige rapportage

De gepresenteerde gegevens geven een beeld van wat GGD'en in de GIR-I en gemeenten in GIR-H hebben geregistreerd. Vanwege het niet-verplichte karakter van de GIR, bestaat de mogelijkheid dat niet alle activiteiten zoals door de gemeente of GGD uitgevoerd, in de GIR verwerkt en geactualiseerd zijn. Dat betekent niet dat een GGD of een gemeente dan in gebreke is gebleven.

De berekeningen met betrekking tot de uitvoering van onderzoeks- en handhavingadviezen zijn gebaseerd op de door DUO geleverde gegevens uit het LRKP en de GIR met als peildatum maart 2014. Het LRKP bevat de gegevens over de beschrijving van instellingen voor alle (n=408) gemeenten in Nederland, op peildatum 1 januari 2013 volgens CBS-opgave. De inspectie maakt gebruik van de informatie uit GIR-I en GIR-H bij de beschrijving van de resultaten over inspecties en handhaving. Van 41 gemeenten ontbreekt de informatie over de handhaving. GGD-regio Amsterdam hanteert bijvoorbeeld zijn eigen registratiesysteem. Hierdoor is het koppelen van de gegevens van GGD Amsterdam en de overige GGD-regio's in Nederland beperkt mogelijk. Omdat niet alle gemeenten (en GGD'en) betrokken zijn, kan er afhankelijk van welke bron (LRKP, GIR-I of GIR-H) gebruikt is, verschil optreden in het totaal aantal geïnccludeerde gemeenten per deelvraag.

Dit rapport bevat de gepresenteerde gegevens afkomstig uit het LRKP van alle gemeenten in Nederland. Voor de gegevens uit het landelijk rapport geldt tenslotte in algemene zin dat hoe groter het aantal 'geïnccludeerde' gemeenten is, des te betrouwbaarder het landelijk beeld is. De percentages in de tabellen bevatten de informatie van alle geïnccludeerde gemeenten. De resultaten in dit rapport zijn representatief voor de registraties van de informatie door gemeenten in het LRKP en

de GIR. De resultaten zoals vermeld in dit rapport zijn waar mogelijk getoetst op significantie.

A.6 Gebruik LRKP en GIR biedt mogelijkheden om bredere toezichtinformatie te presenteren

Het gebruik van de uitvoeringssystemen LRKP en GIR biedt de mogelijkheid om de dynamiek binnen een bepaalde periode over onder meer in- en uitschrijvingen van en handhavingsacties op kinderopvangvoorzieningen door gemeenten weer te geven. In de tot nu toe verschenen jaarlijkse rapporten van de inspectie waren de gegevens alleen gebaseerd op informatie afkomstig uit het model jaarverantwoording van gemeenten. De gegevens afkomstig uit deze bron waren echter beperkt tot de weergave van de stand van zaken op één (peildatum) moment. De GIR-gegevens bieden de inspectie de mogelijkheid om naast de 'foto' (de stand van zaken op één moment), ook inzicht in het verloop te geven. Daarnaast biedt de GIR de mogelijkheid om naast de rapportage over wettelijke taken binnen het interbestuurlijk toezicht van de inspectie, ook bredere informatie te geven over de uitvoering van de gemeentelijke taken op verschillende onderwerpen.

De registratie van acties in de GIR is op dit moment nog niet voor alle gemeenten in Nederland optimaal. Verbeteringen aan de GIR, zoals het inbouwen van een planningsmodule, zijn bevorderlijk voor het volledig gebruik van de GIR door alle gemeenten (en GGD'en). Hierdoor krijgt de gemeente de mogelijkheid om op basis van haar eigen registraties, management- en beleidsrelevante informatie uit de GIR te ontsluiten. Daardoor kan zij bijvoorbeeld ook haar eigen processen verbeteren.

De inspectie baseert vanaf dit jaar haar jaarlijks rapport op de uitvoeringssystemen LRKP en GIR. De kwaliteit van het rapport is daarmee afhankelijk van de kwaliteit (volledigheid, actualisatie, juistheid) van de gegevens in beide uitvoeringssystemen. Betere, snelle en meer volledige registratie van GGD'en en gemeenten leidt tot betere weergave van de kwaliteit van kinderopvang op landelijk niveau.

Bijlage II - Korte beschrijving van de domeinen

0. Kinderopvang in de zin van de Wet kinderopvang

Onder de Wet kinderopvang gelden normen voor het starten van een kindercentrum dat bedrijfsmatig of anders dan om niet gedurende de opvang verzorging en opvoeding biedt aan kinderen in de leeftijd van 0 jaar tot de eerste dag van de maand waarop het voortgezet onderwijs voor die kinderen begint.

1. Ouders

Onder de Wet kinderopvang gelden normen voor het instellen van een oudercommissie, het reglement, de samenstelling en werkwijze van de oudercommissie, het adviesrecht van de oudercommissie en de informatieverstrekking aan ouders.

2. Personeel

Onder de Wet kinderopvang gelden normen voor verklaringen omtrent het gedrag, passende beroepskwalificatie, de inzet van pedagogisch medewerkers in ontwikkeling en het gebruik van de Nederlandse taal.

3. Veiligheid en gezondheid

Onder de Wet kinderopvang gelden normen voor de waarborging van de veiligheid en gezondheid van kinderen. De houder legt in een risico-inventarisatie schriftelijk vast welke risico's de opvang van kinderen met zich meebrengt. Verder gelden normen voor de inhoud en uitvoering van de risico-inventarisatie.

4. Accommodatie en inrichting

Onder de Wet kinderopvang gelden normen voor de accommodatie en inrichting van de binnenruimte en de buitenspeelruimte.

5. Groepsgrootte en beroepskracht-kindratio

Onder de Wet kinderopvang gelden normen voor de groepsgrootte en de verhouding tussen het aantal beroepskrachten en aantal kinderen (de beroepskracht-kindratio).

6. Pedagogisch beleid en praktijk

Onder de Wet kinderopvang gelden normen voor de aanwezigheid van een pedagogisch beleidsplan, de inhoud van een pedagogisch beleidsplan en de relatie van het beleidsplan met de praktijk. In de praktijk dienen voorwaarden te worden vervuld voor het waarborgen van de emotionele veiligheid van kinderen, de ontwikkeling van de persoonlijke- en de sociale competentie van kinderen en de overdracht van normen en waarden.

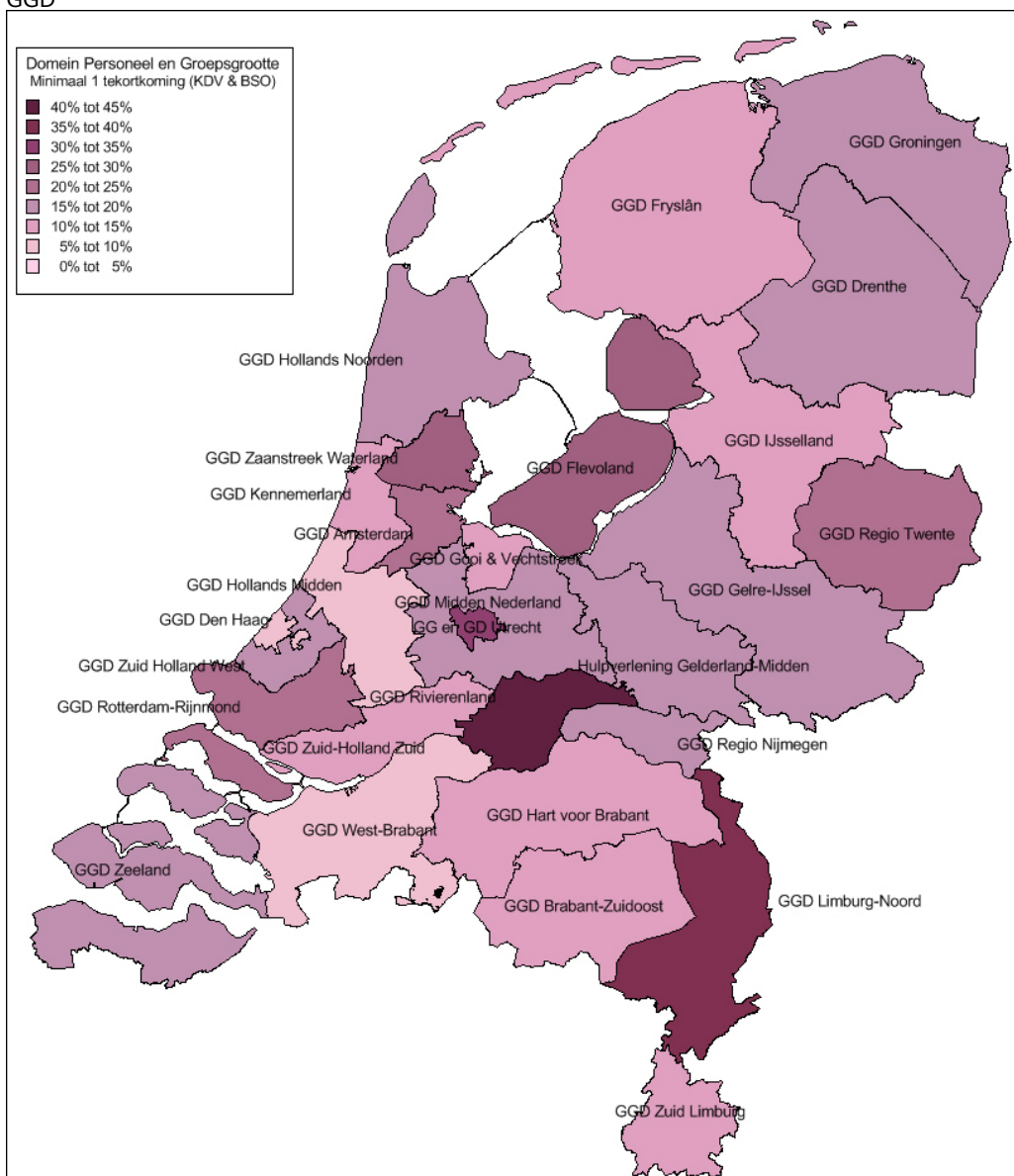
7. Klachten

De Wet klachtrecht cliënten zorgsector stelt eisen aan het kindercentrum. Het gaat hier om een klachtenregeling met waarborgen voor een onafhankelijke afhandeling en het vastleggen in een openbaar verslag. De Wet kinderopvang stelt eisen aan het treffen van een klachtenregeling voor oudercommissies.

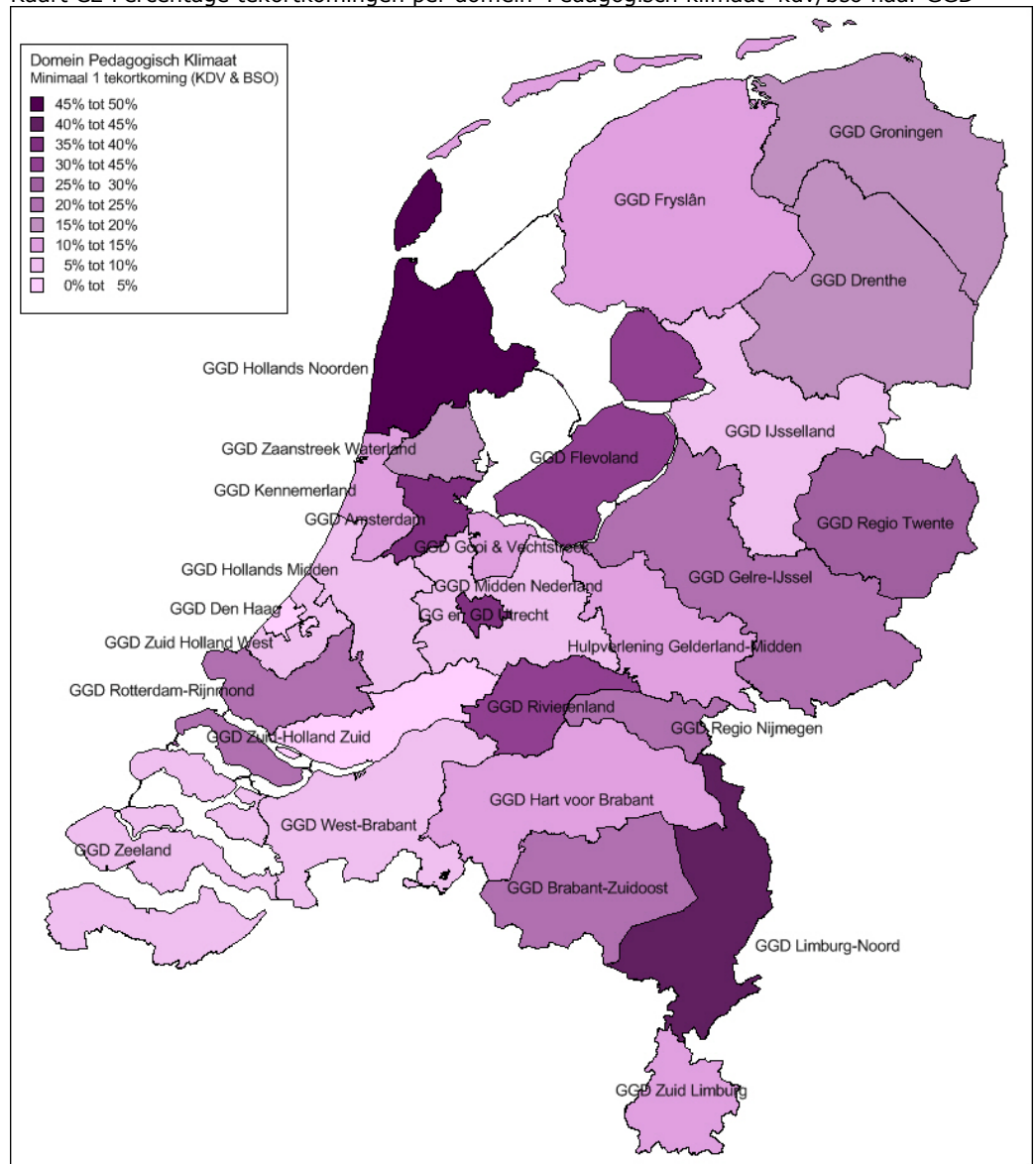
Bijlage III - Beeld van verschillende domeinen kdv en bso

In onderstaande kaarten is het percentage weergegeven van het aantal gevallen waarbij minimaal één tekortkoming is geconstateerd binnen een domein.

Kaart C1 Percentage tekortkomingen per domein 'Personeel en groeps-grootte' kdv/bso naar GGD

Kaart C2 Percentage tekortkomingen per domein 'Pedagogisch klimaat' kdv/bsv naar GGD

Bijlage IV - Handreiking bedrijfsvoering voor betere samenwerking tussen gemeente en GGD

Om het uitvoeringsproces van de gemeenten te optimaliseren is er een werkgroep opgericht. Die bestaat uit afgevaardigden van gemeenten, GGD'en, GGD GHOR Nederland, inspectie en VNG. De werkgroep heeft in 2014 een handreiking samengesteld op basis van informatie van de Inspectie van het Onderwijs, opgedaan in het project 'Achterblijvende gemeenten kinderopvang', waarbij de inspectie met nagenoeg alle gemeenten heeft gesproken. Daarnaast is informatie verwerkt uit interviews met zowel gemeenten als GGD'en, een enquête die de inspectie onder alle GGD'en heeft gehouden, en input van de werkgroep die deze handreiking heeft samengesteld.

Van belang is dat er een constructieve en structurele samenwerkingsrelatie tussen de GGD en gemeenten is, waarbij eventuele knelpunten en oplossingen snel met elkaar worden besproken. De wijze waarop invulling wordt gegeven aan de onderlinge relatie, de communicatie, het onderlinge vertrouwen en de samenwerking zijn hiervoor bepalend. Gemeenten en GGD'en hebben immers een gedeelde doelstelling: toezicht houden en daarmee de kwaliteit van de kinderopvang en het peuterspeelzaalwerk bewaken.

Met deze handreiking worden gemeenten en GGD'en ondersteund bij het inrichten van hun samenwerking. Het is een hulpmiddel om (onderling) afgesproken resultaten te behalen, die uiteindelijk bijdragen aan het realiseren van de wettelijke verplichtingen. Deze handreiking geeft randvoorwaarden en best practices, en biedt zo handvatten voor een betere, maar ook effectievere en efficiëntere uitvoering van toezicht en handhaving. De 'Handreiking bedrijfsvoering inspecties kinderopvang en peuterspeelzalen' is in het najaar van 2014 openbaar geworden.

Colofon

Inspectie van het Onderwijs
Postbus 2730 | 3500 GS Utrecht
www.onderwijsinspectie.nl

2014-25 | gratis
ISBN: 978-90-8503-348-6

Een exemplaar van deze publicatie is te downloaden vanaf de website van de
Inspectie van het Onderwijs: www.onderwijsinspectie.nl.

© Inspectie van het Onderwijs | november 2014